

UNIVERSITETETS
OLDSAKSAMLING

FREDERIKS GATE 3
0164 OSLO 1

Gårds/bruksnavn Bråten	
G.nr./br.nr. gnr. 48 brnr. 1	
Kommune Ringerike	Fylke Buskerud
Sogn	Prestegjeld
Eier/bruker, adr. Asle Oppen, Oppen gård, 3500 Hønefoss	
Gjelder: Arkeologisk undersøkelse i åker ved gravfelt "Veien kulturminnepark" 1992	
Flyfoto	Kartref. CJ 051-5-4
Innber./rapport/reg. ved: Lil Gustafson	Dato 1.10.1993

Rapport, se neste side

RAPPORT

**UTGRAVNING PÅ BRATEN GNR. 48/1, RINGERIKE K., BUSKERUD (VEIEN
KULTURMINNEPARK)**
September 1992

Lil Gustafson

BAKGRUNN OG FORMÅL FOR UNDERSØKELSEN

Utgravningen er et samarbeidsprosjekt mellom Buskerud fylkeskommune, IAKN Oldsaksamlingen og Veien ungdomsskole. Den ble finansiert av IAKN Oldsaksamlingen, Buskerud fylkeskommune, Ringerike kommune og Skoledirektøren. Utgravningen er et ledd i formidling av den planlagte "Veien kulturminnepark", som består av det store gravfeltet og deler av landskapet omkring. Det planlegges skjøtsel av gravfeltet med ulike formidlingsopplegg. Det er planlagt å fortsette med undersøkelsene følgende år, avhengig av bevilgninger.

I forbindelse med utgravningen laget Oldsaksamlingens skoletjeneste ved Kathy Elliot en vindusutstilling i Ringerike sparebank. I tillegg til Oldsaksamlingen, bidro sparebanken og Buskerud fylkeskommune med midler til gjennomføringen.

Grunneier Asle Oppen viste stor velvilje i forbindelse med utgravningen i åkeren.

Formålet med utgravningen var dels å komme på spor etter boplassen til folkene som ligger gravlagt på gravfeltet, dels å formidle arkeologisk feltarbeid og Veiens historie til skoleelever ved at de deltok på utgravningen. Dessuten var det viktig å få klarhet om dyrkingen kunne ødelegge viktige kulturspor, evt. om dyrkingen burde opphøre om viktige funn ble gjort.

I 1870 og 1875 foretok Oluf Rygh utgravninger av tilsammen nærmere 90 gravhauger (fig. 1). Nesten alle funnene som ble gjort skriver seg fra eldre jernalder, hovedsaklig innenfor tidsrommet 0-600 e.Kr. I 1970-80-årene ble det foretatt undersøkelser i ulike områder omkring gravfeltet i forbindelse med vegbygging, grøfting o.a. Det ble funnet forskjellige strukturer som ildsteder, kokegroper, avfallsgroper og mulige stolpehull og flatmarksgraver. De fleste C-14-dateringer er fra eldre jernalder. Funnene kan ha sammenheng med jernalderbosetningen, men foreløpig er ingen sikre huskonstruksjoner funnet.

Arkeolog Harald Jacobsen har arbeidet med Veien-området. Området er behandlet som del av magistergradsavhandling (1984) og i en artikkel i Viking (1990). I artikkelen er det publisert flyfotografier som tyder på at det er strukturer under åkrene omkring gravfeltet, som kan ha sammenheng med jernalderbosetningen.

TIDSFORBRUK, DELTAGERE

Utgravningen foregikk i tidsrommet 7-18 sept 1993. På forhånd fjernet vi pløyelaget i en del av utgravningsområdet med gravemaskin. Maskinell avdekking av pløyelaget ble foretatt av hele området som ble undersøkt.

Deltagere var: Lil Gustafson fra Oldsaksamlingen (gravningsleder) og mag.art. Sissel Carlstrøm i hele perioden. Arkeolog i Buskerud fylke Inger Liv Gøytil Lund deltok det meste av perioden. Kathy Elliot fra Oldsaksamlingen deltok de siste to dagene. Dessuten deltok elever fra 2 skoleklasser (9.klasse) på Veienmarka ungdomsskole, tilsammen ca. 40 elever. Lærere for klassene var Astrid Lundem og Jon Hals.

Organisasjon av skoleklassene: hver klasse ble delt i to grupper med ca. 10 elever i hver. Gruppe 1 arbeidet fra kl. 8-11, gruppe 2 fra 12-15. Vi la vekt på at flest mulig skulle få delta i alle arbeidsoperasjoner: rense med krafse, rense med graveskje, solde, bruke metalldetektor, nivellere, tegne. Noen hjalp også til med omvisning.

I forbindelse med utgravningen ble det gitt omvisning for 23 skoleklasser, foruten en rekke interesserte fra lokalmiljøet.

Liste over elever som deltok er vedlegg 6.

Gravemaskinfører var Villy Andersen fra kommunens parkvesen.

UTGRAVNINGEN

Undersøkellesområdet ligger sør for og inntil gravfeltet, sørøst for husene på Bråten. Tett ved åkeren ligger en stor gravhaug, nr. 79 (fig. 2). På H. Jacobsens flyfotografi fremkom det innenfor denne del av åkeren mange små "tuer" som kunne tyde på groper under åkerjorden (fig. 3).

Undersøkellesområdet var avmerket på forhånd, og åkeren omkring var harvet og det var sådd høsthvete. Det var derfor ikke mulig å foreta åkerregistrering i øvrige deler av åkeren, dvs. leting etter oppløyde kulturspor som skjørbrant stein, kull og gjenstander.

4/9 ble en del av området avdekket med maskin, for å ha et felt klart til de første skoleelevene kom. Først ble området gått over med metalldetektor. To utslag viste seg å være jernskrap fra nyere tid. Det ble ikke observert oppløyde kulturspor. Under pløyelaget er det lys gul sand. Det kom straks fram kull og litt brente bein og leire, som viste at det var flere strukturer under pløyelaget.

Pløyelaget er 20-30 cm tykt. Det var tydelige plogfurer som viste at ploegen har gått ned i sanden. Disse var 20-30 cm brede og gikk i forskjellige retninger. Noen av dem som sto igjen etter opprensing er antydnet på plategningen, fig. 5.6.

7/9-18/9

Utgravning med skoleklasser

Gravemaskinen fjernet åkerjorden i flere omganger, etter hvert som arbeidet skred fram. Deretter ble det rensset opp med krafse, og så fingravd med graveskje. En del av massene ble soldet. Det ble også benyttet metalldetektor før fjerning av ployelaget og i massene som gravemaskinen fjernet. Funnene synes alle å være jerngjenstander fra nyere tid.

Tilsammen ble det avdekket ca. 300 m².

Koordinatsystemet ble lagt slik at x øker mot NV og y mot SV. Siden de fleste funn ble gjort uten sikker kontekst, ved at de ble funnet i sold eller uten tilknytning til en struktur, delte vi utgravningsområdet i flere felt som så ble delt i ruter på 2x2 m: Felt 1 = søndre del, Felt 2 = nordre del. Det ble nødvendig med en mindre utvidelse av søndre del = felt 3 og utvidelse mot vest: felt 4 og 5. Feltene ble inndelt i ruter på 2x2 m som gis bokstavbetegnelse fra A-CC, plantegning fig. 5.

Funn relateres til x og y-koordinater eller strukturer, mens de som ble gjort i sold eller over større områder knyttes til rutesystemet innenfor delfeltene, f.eks. 1a = rute A i felt 1, osv.

De enkelte strukturer fikk fortløpende nummerrering.

Målesystemet knyttes til to koordinatpunkt innmålt av kommunen med nummer 122161 = 95.3x 99.3y, 12216 = 134.6x 112y

Det ble tegnet en plantegning i målestokk 1:20 (fig. 6). En del av strukturer ble snittet og profil tegnet i målestokk 1:10 (fig. 7)

Det ble tatt ut prøver for treslagsbestemmelse og C-14-datering (jfr liste). C-14-dateringer er foretatt ved Beta, USA. Akseleratordatering er foretatt ved laboratoriet i Uppsala formidlet ved Laboratoriet for radiologisk datering, NTH Trondheim, finansiert ved NAVF.

Bein er dels bestemt ved osteolog Berit Sellevold, Oldsaksamlingen og av Anne Karin Hufthammer, Zoologisk Museum, Universitetet i Bergen. (Lister som vedlegg 1-5).

STRUKTURER

Beskrivelse av strukturene etter nummer (jfr. plantegning fig. 5)

1. Ildsted/grav (?)

Ligger i nordre hjørne av utgravningsområdet, inntil kanten mot gravhaug nr. 79 (fig. 2). Bare en del er avdekket, ca. 60 cm ut fra profilveggen. Deler av strukturen er altså bevart. Det ble funnet trekull, skjorbrent stein og små, hvitbrente beinfragmenter. Tilsammen var det 36 g brente bein. Av disse

var det menneskebein: 1 fragment av fingerknokkel og 1 fragment av jeksel, begge av voksen person, de øvrige er menneskebein, noen er usikre.

Menneskebeina gjør at man må stille spørsmål om dette er en flatmarksgrav. Det er også mulig at menneskebeina er havnet her ved utkasting fra sentralområdet i gravhaugen like ved, kanskje i forbindelse med plyndring ?, jfr. under nr. 4.

Kull er treslagsbestemt som furu.

C-14-datering: 1150 +-80 BP, kalibrert 780-980 e.Kr. (Beta-57188)

2. Grop med kull og brente bein, flatmarksgrav

Ligger ca. 2 m sør for nr. 1

Gropa hadde jevn oval form, lengde 1,20 m, bredde 0,85 m, dybde 0,20 m.

I gropa var noe kull og mye små, hvitbrente beinfragmenter. Tilsammen var det 645 gram brente bein. Beina er artsbestemt ved Anne Karin Hufthammer, Zoologisk museum, Bergen. De bestembare beina er av menneske, voksent individ, mann eller kraftig kvinne. Deler av forskjellige knokler er funnet, og det ser ut til å være et helt individ. Ingen av beina er dyrebein. På grunnlag av beinanalysen må dette være en grav, som ikke har hatt haug over, en flatmarksgrav. Hvitfargen og fragmenteringen viser kraftig brenning, men ingen tegn til intensjonell knusing.

Kull er treslagsbestemt som furu og bjørk.

C-14-datering: 2800+-100 BP, kalibrert 1090-840 f.Kr. (Beta-57189)

3. Uformelig struktur

0.6 m S for 2, med 5 gram hvitbrente beinfragmenter. Kan være ploying som har flyttet bein fra nr. 2.

4. Ytterkant av gravhaug?

Inntil NØ-kanten av utgravningfeltet, langs gravhaug nr. 79, ble det observert endring i jordsmonnet i en halvsirkel ut i feltet. Inntil kanten var et 0.6 m bredt felt med kullblandet mørk sand, utenfor dette et 0.4. cm bredt felt med gulere sand, noe spettet og noe kull, videre ut et 0,6-0,8 cm bredt felt med noe mørkere gul sand. Halvsirkelformen gjør at vi tolket dette som del av gravhaug nr. 79 som er flatet ut p.g.a. en gammel veg som har gått langs foten av haugen (fig. 1), og seinere dyrking. Det er muligens den opprinnelige ytterkant av haugen vi ser spor av i undergrunnen, kanskje rest av en "fotgrøft"?

I ytterkanten av utgravningsfeltet, mot haugen, ble det i forskjellige områder funnet små biter av brent bein, en jernpil og slagglumper (tils. 280g). Disse funnene er iflg. vår tolkning gjort i haugmassen.

Et av beina er del av kraniebit, muligens menneske, blant de øvrige er det menneskebein av relativt ungt individ, noen er

ikke bestembare.

Pilespissen ble funnet rett inntil gravhaugen, i 128.9x 100.4y, 40 cm under torva og 13 cm ned i gul sand under pløyselaget, trolig del av haugfyllen.

Pilespissen har flat tange av type Rygh 540 (jfr. fig.7). Den er fra eldre jernalder.

Muligens er beina og pilespissen kastet ut fra sentralområdet i haugen i forbindelse med graving som vises ved at haugen har et stort krater i midten, kanskje etter plyndring. O. Rygh grov ikke ut de store haugene, fordi de som oftest hadde spor etter tidligere gravning. Funnene kan også være sekundærgraver, men de virker spredt og tilfeldig, og ga ikke inntrykk av noe gravanlegg.

Slaggklumpene kan også være kastet ut i forbindelse med plyndringen, eller kanskje har de ligget i bunnen av haugen i ytterkanten.

5. Rund struktur.

Mørk jord. Diam. 0,4 m

6. Rund struktur

Mørk jord. Diam. 0,5 m

7. Rund struktur

Mørk jord. Diam. 0,45 m

Snittet: dybde 0,15 m, rund nedskjøring.

Inneholdt mørk jord med litt kull, bestemt som furu og bjerk.

8. Rund struktur

Mørk jord. Diam 0,25 m

9. Ildsted.

Ildsted gjennomskåret av vannledningen. Den del som er igjen målte 1,20 m x 0,6 m.

Ildstedet ble snittet. Dybden var 0,5 m. Inneholdt kull og rødbrent sand.

Kullet er treslagsbestemt som furu.

C-14-datering: 560 +- 60 BP, kalibrert 1300-1420 e.Kr. (Beta-57190)

10. utgår

11. Område med slagg

En grop diam. 0,4 m og dybde 0,10 m var fylt med små slaggklumper, tils 160 g.

12. Rund struktur.

Mørk jord. Diam. 0,20 m. Ved snitting fremkom en spiss form, dybde 0,15 m. Formen tolkes som spor etter en stolpe.

Det ble funnet 7 biter kull: 5 biter furu, 2 biter bjerk.

Trekull av bjørk er akseleratordatert ved laboratoriet i Uppsala: 1945+-55 BP, kalibrert: 0-115 e.Kr. (TUa-528)

Siden det er trekull av to slags trær, kan dette ikke stamme fra en stolpe, men fra kulturlag omkring som er falt ned i hullet etter stolpen.

13. Område med slagg.

Området hadde en langstrakt form, lengde 1,6 m, bredde 0,4 m. Ved utgravning var dybden omkring 0,05 m. Den inneholdt slaggklumper, tils. 675 g og litt kull.

Det ble funnet 22 biter kull, 20 biter furu, 2 biter bjørk. Trekull av bjørk er akseleratordatert: 1865+-60, kalibrert 75-225 e.Kr. (TUa-527)

I nærheten er det funnet små klumper av kalk.

Slaggbitene er forevist ing. Sigmund Jacobsen. Slaggen er med stor sannsynlighet esseslagg, fra en smie, rester av slagg som er hamret ut av luppen (jernklumpen som tas ut av blesterovnen).

Kalken kan ha sammenheng med smievirksomheten. Kalkklumpene kan også være nyere tids søppel som er kastet ut på jordet. De er ikke funnet i sikker kontekst.

14. Rund struktur

Mørk jord. Diam. 0,4 m

15. Rund struktur

Mørk jord. Diam. 0,4 m

16. Rund struktur

Mørk jord. Diam. 0,3 m

17. Rund struktur

Mørk jord. Diam. 0,3 m

18. utgår

19. utgår

20. Rund struktur

Mørk jord. Diam. 0,45 m

Snittet: flat bunn, dybde 0,1 m. Inneholdt mørk jord med noen få kullbiter. 4 kullbiter bestemt som 2 furu, 2 bjørk.

20 B. Rund struktur

Mørk jord. Diam. 0,4 m

Inneholdt mørk jord, 1 slaggbit, brent bein, 27 kullbiter, bestemt som furu.

20 C. Rund struktur

Mørk jord. Diam. 0,4 m

21. Rund struktur

Mørk jord, diam. 0,75 med et belte 0,10-0,30m med rød sand

omkring (brent?).

Snittet, rund nedskjæring, dybde 0,15 cm. Gjennomskåret av nyere tids staur.

Trekull bestemt til furu

Akseleratordatert: 2405+-60 BP, kalibrert 755-400 f.Kr.

22. Oval struktur

Mørk jord. Størrelse 0,70x0,60 m

Snittet, rund nedskjæring, dybde 0,15 m

Trekull og mulig slagg

5 kullbiter: 4 bjørk, 1 furu

Kull av bjørk akseleratordatert: 2520+-60 BP, kalibrert 800-535 f.Kr.

23. Rund struktur

Mørk jord. Diam. 0,65 m

Snittet, dybde 0,10 m. Gjennomskåret av nyere tids staur.

15 kullbiter: 13 furu, 2 bjørk. Slagg.

24. Ujevnt formet struktur

Lengde 1,2 m, bredde 0,2-0,6 m

Snittet; dybde 0,10-0,15 m. Trekull bestemt som furu. Tolkes som brent rot.

25. Rund struktur

Mørk jord, diam. 0,5 m. Overskåret av plog.

Snittet, rund nedskjæring, dybde 0,10 m

26. Rund struktur

Mørk jord, diam. 0,4 m

27. Rund struktur

Mørk jord, diam. 0,4 m

28. Rund struktur

Mørk jord, diam. 0,4 m

29. Rund struktur

Mørk jord, diam. 0,8 m, overskåret av plog.

KONKLUSJON

Det ble avdekket en rekke strukturer, noen kan tolkes, de fleste har en usikker tolkning. Den lyse sanden under pløyselaget gjorde at alle nedgravninger var tydelige.

Det ble ikke observert bevart kulturlag under pløyselaget, det var dessuten tydelig at ploget har skåret ned i undergrunnen på kryss og tvers, og har flyttet materiale, f.eks. spredte beinbiter kan stamme fra nr 2: gropen med stor mengde brent bein, og spredte slaggklumper kan stamme fra nr. 13: område med slagg.

En lang grøft dekket med blåleire krysser utgravningsfeltet. Denne var en gåte, inntil grunneier foreslo at det kunne være en gammel vanngrøft. Grøfta ble snittet, og tolkningen var

riktig. Denne grøfta skjærer gjennom et ildsted, nr. 9.

Funnene og strukturene kommenteres nedenfor:

Funn fra gravhaugen?

I nordfeltet ble det observert skiftninger i jordsmonnet i en halvsirkel utenfor gravhaugen nr. 79, som tolkes som ytterkant av den opprinnelige haugen, som altså kan ha vært større enn vi ser idag. Denne delen av haugen kan være flatet ut ved en gammel veg som sees på kartet fra 1847, og seinere plying. Innenfor dette området (nr. 4) ble det funnet spredte brente bein, hvorav noen er av menneske, noen slaggklumper og en jernpil fra eldre jernalder (type R 540). Disse funnene kan være havnet her ved plyndring av haugen, siden den har et stort krater i midten. Slaggklumpene kan være del av gravgavene, siden O. Rygh fant slagg i 7 av haugene han grov ut. De kan også ha kommet tilfeldig med haugfyllen fra et avfallsområde. Hvis det er riktig at pilen hører med til gravgavene, er altså haugen fra eldre jernalder.

Tett ved område 4, inntil kanten av utgravningsområdet, ble det avdekket et område med kull, enkelte skjorbrente stein og noen biter brent bein (nr. 1). Blant beina var flere sikre menneskebein, ingen dyrebein. Trekull er bestemt som furu og C14-datert til vikingtid (780-980 e.Kr.). Dette var tolket som et ildsted, men siden det er funnet menneskebein er dette sannsynligvis en flatmarksgrav. Beina kan også ha havnet her i forbindelse med plyndring av gravhaugen, jfr. ovenfor om funnene i struktur 4. Dette ildstedet/evt. graven må være yngre enn gravhaugen, hvis det er riktig at pilespissen fra eldre jernalder hører til denne.

Flatmarksgrav fra bronsealder.

Et par m SV for nr. 1 ble det funnet en grop med store mengder sterkt brente, fragmenterte bein, tilsammen 645 g, sammen med kull (nr. 2). Gropa hadde jevn oval form, 1,20 m x 0,85m, dybde 0,20 m. Dette ble tolket som et ildsted, men analysen av beina viste at det var en grav.

De beina som kan bestemmes er av menneske, voksent individ, mann eller kraftig kvinne. Hele individet er tilstede. Den sterke fragmenteringen har sammenheng med sterk varme, det er ingen tegn til intensjonell knusing. C-14-dateringen til overgang eldre/ynge bronsealder viser at gravfeltet har vært brukt før gravhaugene ble bygget.

Jernfremstilling i romertid

Lengst sør, i felt 3, ble det funnet et område med slaggklumper (nr. 13), som av ing. Sigmund Jacobsen vurderes å stamme fra uthamring av luppen, dvs. jernklumpen som blir tatt opp av jernfremstillingsovn. Dette betyr at jernfremstillingen må ha foregått i nærheten. C-14-dateringen på kull til 75-225 e.Kr. viser at det har skjedd i romertid.

Ved utgravningene i 1870 og 1875 fant Oluf Rygh slagg i 7 hauger. Det er uklart om slaggklumpene er lagt i haugene som

gravgave, eller om de er tilfeldig kommet med fra et avfallsområde ved en jernfremstillingsplass i nærheten. Harald Jacobsen grov en haug i 1982 hvor det ble funnet slagg i haugbunnen og utenfor, som tydet på at det har foregått jernframstilling i nærheten. Uansett tolkning er det nå mange funn som viser at det er foregått produksjon av jern på Veien i romertid.

Like ved nr. 13 var det en liten grop med små slagglumper, nr. 11 og en nedgravning som tolkes som stolpehull, nr. 12. Kull fra nr. 12 er datert 0-115 e. Kr., altså ganske nær dateringen fra slaggområdet. Dateringen er på kull av bjørk. Det ble også funnet kull av furu. Siden det er to treslag, kan kullet ikke stamme fra selve stolpen, men fra kulturlag som er falt ned i hullet etter stolpen. Stolpen kan være samtidig med, eller eldre enn slaggområdet.

I nærheten av disse strukturene ble det funnet kalk-klumper, som kan ha sammenheng med jernproduksjonen. Kalk og sand ble brukt som flussmiddel som ble strødd på jernet for å holde det reint og få det til å henge bedre sammen ved utsmiing av gjenstander.

I samme område ble det ved solding funnet et lite skår av keramikk, som trolig er fra eldre jernalder.

Disse funnene gjør at utgravningen bør utvides i dette område, for å se om det er spor etter konstruksjoner og kanskje rester av en jernfremstillingsovn.

Runde strukturer - utolket

Over hele utgravningsområdet var det runde flekker med litt mørkere jord enn omgivelsene, omtrent like store, 40-50 cm i diameter. Det var dessuten mange små runde flekker, 10 cm i diameter, som inneholdt mørk jord, av samme slag som ployelaget. Det antas at dette er spor etter staur fra nyere tid, f.eks. hesjestaur. Snitting av en slik tyder på det samme. Noen av disse hadde firkantet tverrsnitt, og støtter tolkningen som staur. Det var en klar forskjell mellom innholdet i de "runde strukturene" og de små gropene. Noen av de runde strukturene var gjennomskåret av slike små "staurhull".

De runde strukturene er utolket, og det er vanskelig å forstå hva de representerer. Tilsynelatende ligger de ikke i noe system som kunne gi grunnlag for tolkning om stolpehull i et hus. 8 av strukturene ble snittet (nr. 7, 12, 20, 20B, 21, 22, 23, 25), noen hadde form som en rund grop, tildels holleformet, andre var grunnere med flatere bunn. De inneholdt mørk jord, som var klart forskjellig fra ployelaget og innholdet i "staurhullene". I jorda var det noen få kullbiter, enkelte hadde et par slaggbiter. Kull er bestemt som furu og bjørk.

Kull fra to av gropene er akselleratordatert til bronsealder, nr. 21: 755-400 f.Kr, nr. 22: 800-535 f.Kr. I begge var det en

liten slagglignende klump. Dette viser at massen i gropene er blandet, slagglumpene - hvis dette er jernslag - kan ikke være fra bronsealder, men må stamme fra et yngre kulturlag som er kommet ned i gropa. Dateringene viser iallefall at det har foregått aktiviteter her i bronsealderen, før gravhaugene ble bygget.

Treslagsbestemmelsene

Treslagsbestemmelsene kan si noen om vegetasjonen i området, men først og fremst om hva slags tre som ble foretrukket som brensel. Furu dominerer, men det er også litt bjørk blant trekullet. Det betyr ikke nødvendigvis at det ikke har vokst andre trær her, men at disse ikke ble brukt som brensel.

C-14-dateringene

Disse sprer seg fra bronsealder til middelalder, og viser til aktiviteter før gravhaugene ble bygget, samtidig med haugfeltet og etter. Sannsynligvis har sandmoen med gravfeltet vært et attraktivt bosetningsområdet for jordbrukere fra yngre steinalder av. At det også har vært aktiviteter her etter at Veiien mistet sin maktposisjon, i yngre jernalder og i middelalder er heller ikke forbausende.

Ildstedet fra middelalder, nr. 9, viser at gravfeltet her ikke har strukket seg lengre mot SV ut enn vi ser idag. Graven fra bronsealder lengre nord viser imidlertid at her har gravfeltet strukket seg ut i dagens åker.

FORMIDLINGEN

Formidling var et viktig aspekt ved utgravningen. Dels formidling av arkeologisk arbeidsmetode og Veiens historie for skoleelevene som deltok på gravningen, dels omvisninger for andre skoleklasser og interesserte folk fra lokalmiljøet.

Utgravning med skoleklasse fungerte stort sett bra. Et problem var å kombinere arkeologisk utgravning og dokumentasjon med opplæring av elevene, slik at de skulle få en opplevelse og forståelse for arbeidets mening. De fleste elevene viste stor arbeidsvilje, mange fikk snart forståelsen av arbeidsmåten, noen ble dyktige utgravere på kort tid. Det ble for travelt til at alle fikk prøve alle typer arbeidsoperasjoner, og til tider kunne nok arbeide bli kjedelig, det ble jo ikke gjort helt store og sensasjonelle funn.

Erfaringene våre var at det ble for travelt for alle parter, særlig fordi vi i tillegg til gravningen også hadde omvisninger. Det vil fungere bedre med færre elever i kortere økter, slik at arkeologene kan ta seg mer av dem, og også få bedre tid til egen dokumentasjonen og gjennomtenkning av arbeidsopplegg dag for dag. En annen erfaring var at elevene hadde for liten forkunnskap, det må gjøres grundigere.

Skolen delte ut spørreskjema etter utgravningen som gir et inntrykk av hvordan elevene opplevde utgravningen. Halvparten syntes det var spennende, alle ville anbefale andre å være med på noe tilsvarende. Solding var det kjedeligste, deretter

krafsing, de andre arbeidsoppgavene var morsomt eller passe.
Vedlegg 7.

Interessen i lokalmiljøet var overveldende. Det var flere avisoppslag og innslag i lokal-TV. Tilsammen fikk 23 skoleklasser omvisning, foruten barnehagen og andre interesserte. Omvisningen foregikk stort sett siste uken, og det var da tilsammen nærmere 1000 mennesker på besøk.

FUNNLISTE:

(Pilespiss av jern fra nr. 4 har Aksesjonsnr. 92/196, de øvrige funn samlet under Aksjesjonsnr. 93/110)

Funn i strukturer og nær disse, med sannsynlig sammenheng

FELT 2.

Nr. 4 Gravhaughunn?

Pilespiss av jern, R 540, eldre jernalder (128.9x 100,4y)

Slaggklumper, 280 g (tre innsamlinger: 122x 100y, 127-128x 100-100y, innenfor område 4)

brente bein, tils. 13 g (tre innsamlinger: 127-128x 100-101 y, i rute D, i sold)

Nr. 1 Ildsted/flatmarkegrav

kull (datert)

brente bein, 36 g

Nr. 2 Grop

kull (datert)

645 g brente bein

25 g klumper av brent leire

Mellom nr. 1 og nr. 4, 129-130x 100y

slaggklump, 40 g

FELT 3

Nr. 13 Slaggområde

slaggklumper, 675 g

Innsamlet omkring nr. 13 Slaggområde

slaggklumper, 1,180 kg

Nr. 11

slaggklumper, 160 g

Runde strukturer:

Nr. 7

små klumper slagg ??, 2 g

Nr. 20 b

små klumper slagg ?? 9 g

en klump brent leire, 4 g

Nr. 20 d
slagglump, 45 g

Nr. 21
slagglump, 10 g

Nr. 22
slagglump??, 10g
2 klumper brent leire, 2 g

Nr. 23
2 slaggbiter?? 8 g

Løsfunn:

FELT 1

1 B
klumper av kalk, 8 g

1 D
1 slagglump, 21 g

1 G
2 biter brent leire, 10 g

1 H
1 bit brent leire, 2 g

1 I
5 slagglumper, 45 g

1 J
1 klump kalk, 2 g

1 K
1 slagglump, 3 g

1 M
3 slagglumper, 25 g, 1 kalkbit, 12 g,

1 P
1 fossil

1 Q
2 skiferbiter med spor av sliping??
1 bit av skjell
1 klump brent leire, 16 g
3 slagglumper, 25 g

1 S
1 hvit perle, ny??

1 mikroflekk av flint, l. 1 cm

1 BB

1 slaggklump, 6 g

Funnet i sold/opprensing

1 avslag av flint, l. 1 cm

10 slaggklumper, 80 g

1 klump kalk, 2 g

FELT 2

2 A

kalkklumper, 2 g

2 B

2 slaggklumper, 15 g

2 C

4 biter brent leire, 9 g

2 E

1 slaggklump, 10 g

2 K

kalkklump, 2 g

1 slaggklump, 70 g

2 M

2 slaggklumper, 10 g

2 O

1 slaggklump, 4 g

2 Q

1 bit brent leire, 10 g

1 kalkklump, 38 g

2 R

1 stykke mørk flint, st. mål 1,5 cm

1 slaggklump, 15 g

Opprensing i felt 2

3 klumper slagg, 70 g

FELT 3

1 bit av keramikk-kr, randskår, mørkt fint gods (glittet?),
br. 2,2 cm, h. 2 cm

nær nr. 13

kalkklumper, 3 g

brent bein, 2 biter

nær nr. 13

bit av bly?

1 ployelaget utenfor felt 3
1 stykke brent leire, 30 g

FELT 5

1 bit av stilken til krittpipe, l. 3 cm

UTEN FUNNSTED

1 fossil

FOTOLISTE

Alle foto: Lil Gustafson

Film 1-4, fargedias

(En del fotografier av elever i arbeid er gitt Veien ungdomsskole.

Fotografiene er ordnet mest mulig tematisk)

Film 1

1. Utsikt over åkeren mot gravfeltet i nord. (Hus på 48/4 i bakgrunnen)
2. samme
3. samme
4. samme
5. samme
6. samme mot NV
7. åkeren mot SØ
8. Utsikt mot Tyrifjorden i sør
9. samme
10. samme
11. samme
- 12 -15. Lyse ringer i kornåkeren som deler gravfeltet (NØ for husene på 48/4) markerer fotgrøft til overploid gravhaug(er)

Film 2

1. Utsikt over utgravningsområdet mot SSV
2. Feltet avdekkes med gravemaskin. Mot ØSØ
3. Felt 2 avdekket, struktur 2 (flatmarksgrav)
4. Felt 2 renses opp, mot SSV
5. samme, mot NNØ
6. samme, mot SSV
7. samme
8. Felt 2 mot NNØ, struktur 2 (flatmarksgrav) og gravhaug nr.79 i bakgrunnen, mot NNØ.
9. samme
10. Felt 2 mot ØSØ
11. Felt 2 mot SØ
12. Utgravningsområdet mot ØSØ
13. samme
14. Felt 2 mot SSV, halvsirkel i forgrunnen er mulig gravhaugbunn
15. Utgravningsområdet mot ØSØ
16. Utgravningsområdet mot VNV, t.h. sees begynnelsen på

vannrør, i bakgrunnen mulig gravhaugbunn

17. Felt 1, vannrør dekket av blåleire i bakgrunnen, plogspor i forgrunnen
18. Felt 1. Blåleiren som dekker vannrøret renses opp, plogspor i forgrunnen

Film 3

1. Utgravningsområdet mot S
2. Felt 1 mot S
3. samme
4. Felt 2 mot SSV, mulig gravhaugbunn i forgrunnen
5. samme
6. samme
7. Utgravningsområdet mot ØSØ, struktur nr. 2 i forgrunnen, mulig gravhaugbunn bakenfor t.v. (halvsirkel mot gravhaug 79)
8. Utgravningsområdet mot NNV, nr. 24 t.v. i forgrunnen
9. samme, nr. 24 midt på foto
10. samme
11. Felt 1 mot SSV
12. Utgravningsområdet mot VNV, i forgrunnen nr. 13 (slaggansamling), tv. vannrøret dekket med blåleire
13. Felt 2 mot SSV, nr. 2 t.h.
- 14 - 22. samme
- 23-27. Felt 2, nr. 2 snittet

Film 4

1. Felt 2 mot NØ, gravhaug 79 i bakgrunnen
2. felt 2 mot SSV
3. Utgravningsområdet mot VNV, nr. 13 (slaggansamling) i forgrunnen, nr. 11 og nr. 12 t.v.
4. Felt 1 nr. 13 i forgrunnen, nr. 11 og nr. 12 t.v. bak
5. Felt 1, nr. 21 t.v., nr. 22 og 23 t.h.
6. Felt 1, nr. 21 snittet
7. Felt 1, nr 25 skåret over av plogspor, nr. 24 bak
8. Felt 1, nr. 25 snittet
9. Felt 1, nr. 9 i plan, skåret over av vannrøret
10. Felt 1, snitt gjennom nr. 9 og vannrøret
- 11 -13. Felt 1 nr. 24 i plan
14. Felt 1, nr. 24 snittet
15. Eksempel på snitt gjennom nyere staurhull
16. Vannrøret dekket av blåleire mot SØ
17. Snitt gjennom vannrøret
18. samme
19. Asle Oppen med ønskekvist over vannrøret
20. Sissel Carlstrøm med ønskekvist
21. Pilespiss (type R 540) funnet i kanten av gravhaug nr. 79
22. samme
23. Omvisning av skoleklasse på gravhaug nr. 79
- 24-27. Utgravningsområdet dekkes til av plast

Film 5. Svart/hvit

Ngq.nr. 24518

1. -
2. Utgravningssfeltet end gravemaskin
3. Utgravningssfeltet mot SØ, nr. 2 i forgrunnen
4. samme
5. Vannrøret mot ØSØ

6. Felt 2 mot VNV, t.h. mulig gravhaugbunn (halvsirkel)
7. Felt 2 mot SSV, mulig gravhaugbunn (halvsirkel), struktur nr. 2 t.h.
8. samme
9. Utgravningsområdet mot ØSØ, struktur nr. 2 i forgrunnen
10. samme
11. samme
12. Felt 2 mot NNØ, nr. 2 foran gravhaug nr. 79
13. samme
14. Felt 2 mot NNØ, utgravning av nr. 1 t.v. og nr. 2 t.h.
15. Nivellering
16. Snitt gjennom vannrør
17. Felt 2, struktur nr. 2 snittet (flatmarksgrav)
18. samme
19. samme
20. samme

Film 6. Svart/hvit

Neg.nr. 24519

1. -
2. Felt 2, utsikt mot SSV
3. Felt 2, utsikt mot S
4. Felt 2 mot SSV, nr. 2 snittet
5. Felt 2 mot SSV, halvsirkel i forgrunnen er mulig gravhaugbunn
6. samme
7. samme
8. Utgravningsfeltet mot VNV
9. Felt 1, nr. 25 skåret over av plogspor, nr. 24 bak
10. Felt 1, nr. 25 snittet
11. Felt 1, nr. 21 t.v., nr. 22 og 23 t.h.
12. samme
13. Felt 1, nr. 21 snittet
14. Utgravningsområdet mot ØSØ
15. Felt 2 mot NNØ, nr. 2 i forgrunnen, gravhaug 79 i bakgrunnen
16. samme
17. samme
18. Felt 2, utsikt mot SSV
19. Felt 1 mot VNV, nr. 13 (slaggansamling) i forgrunnen, nr. 11 og 12 t.v.
20. Felt 1, nr. 24
21. Eksempel på snitt gjennom nyere staurhull

Film 7. Svart/hvit

Neg.nr. 24520

2. Felt 1, nr. 9, overflate, gjennomskåret av vannrør
3. samme
4. Felt 1, nr. 24, flate
5. Felt 1, nr. 9, snitt gjennom grop og vannrør
6. samme
7. Felt 1, nr. 24, snitt
8. samme
9. Felt 2 mot NØ, nr. 2

FIGURER:

1. Kart over gravfeltet på Veien, 1847
2. Kart over gravfeltet med innmålte gravhauger ved Ringerike reguleringsvesen, 1971.
3. Flyfoto med uttegning v. Harald Jacobsen
4. Oversikt over utgravningsområdet 1:200
5. Oversikt over utgravningsområdet, inndeling i felt
6. Plantegning over utgravningsområdet. 1:20
7. Profiltegninger, 1:10
8. Pilespiss type R 540

VEDLEGG:

1. Liste over treslagsbestemmelser ved Helge Hoeg
2. C-14 dateringer fra Beta
3. Akseleratordateringer fra Uppsala, Sverige
4. Figur som viser alle C-14 dateringer
5. Rapport om osteologisk analyse ved Anne Karin Hufthammer, Zoologisk museum, Universitet i Bergen
6. Liste over skoleelever som deltok
7. Spørreskjema og oppsummering av svarene
8. Ringerike kommune: Utsetting av polygonpunkt

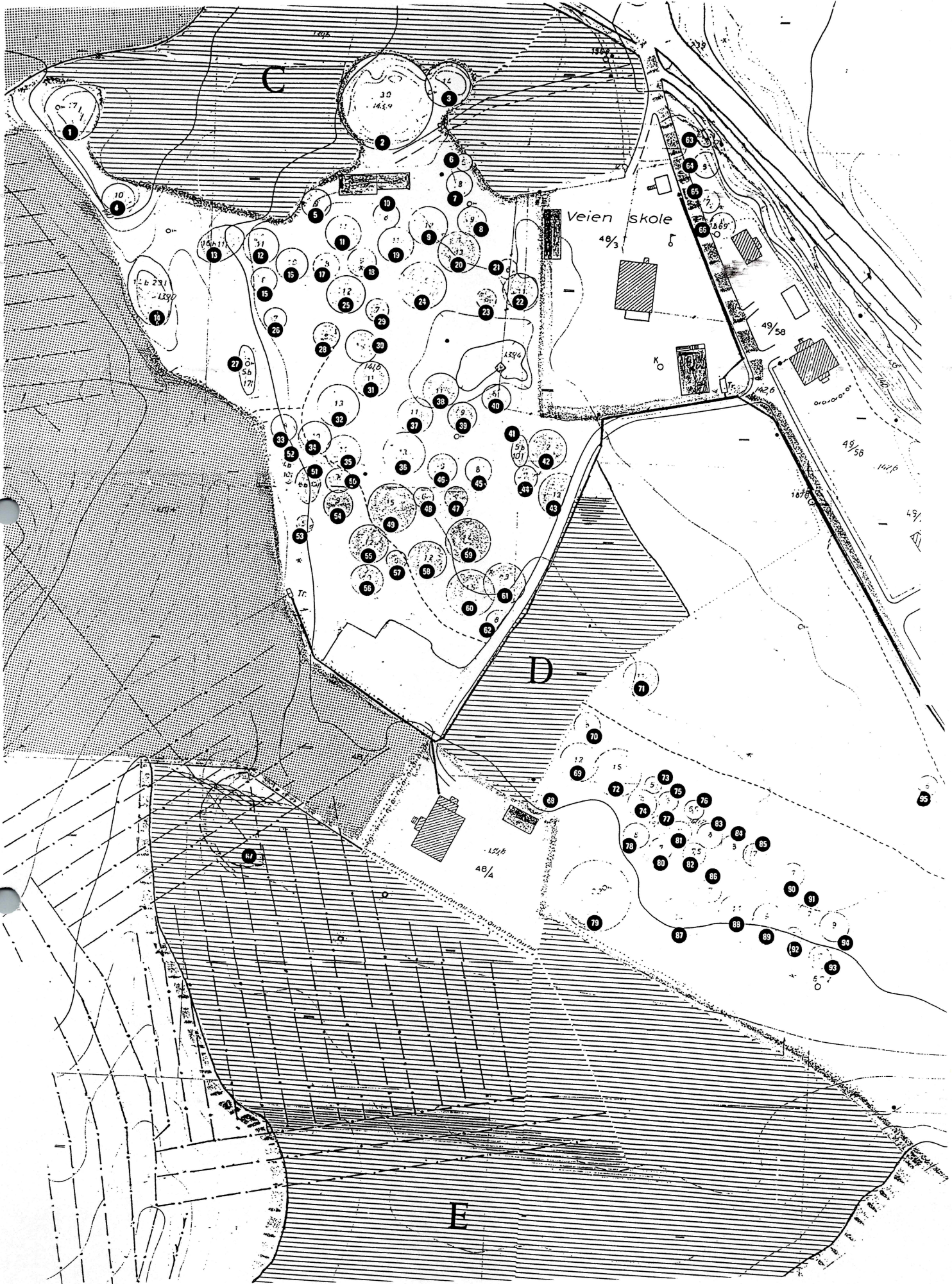
LITTERATUR:

Rygh, Oluf: Indberetning om undersøgelser paa en gravplads fra den ældre jernalder paa Ringerike. Aarsberetning 1870

Rygh, Oluf: Fortsatt udgravning paa gravpladsen ved Broten og Veien paa Ringerike. Aarsberetning 1875.

Jacobsen, Harald: Et spørsmål om balanse? Næringsgrunnlag og bosetning på Ringerike i jernalderen. Oslo 1984. (magistergradsavhandling, upublisert).

Jacobsen, Harald: Flyarkeologisk rekognosering på Ringerike. Viking 1990

1971

Fig. 2

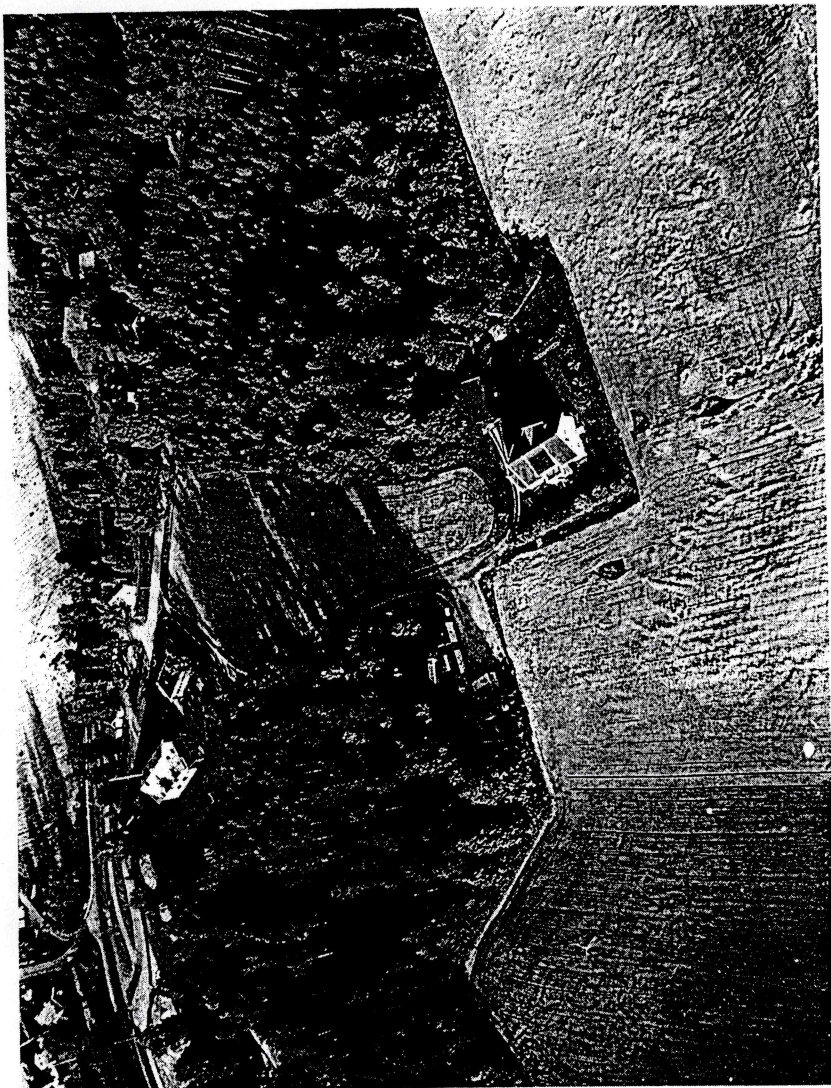
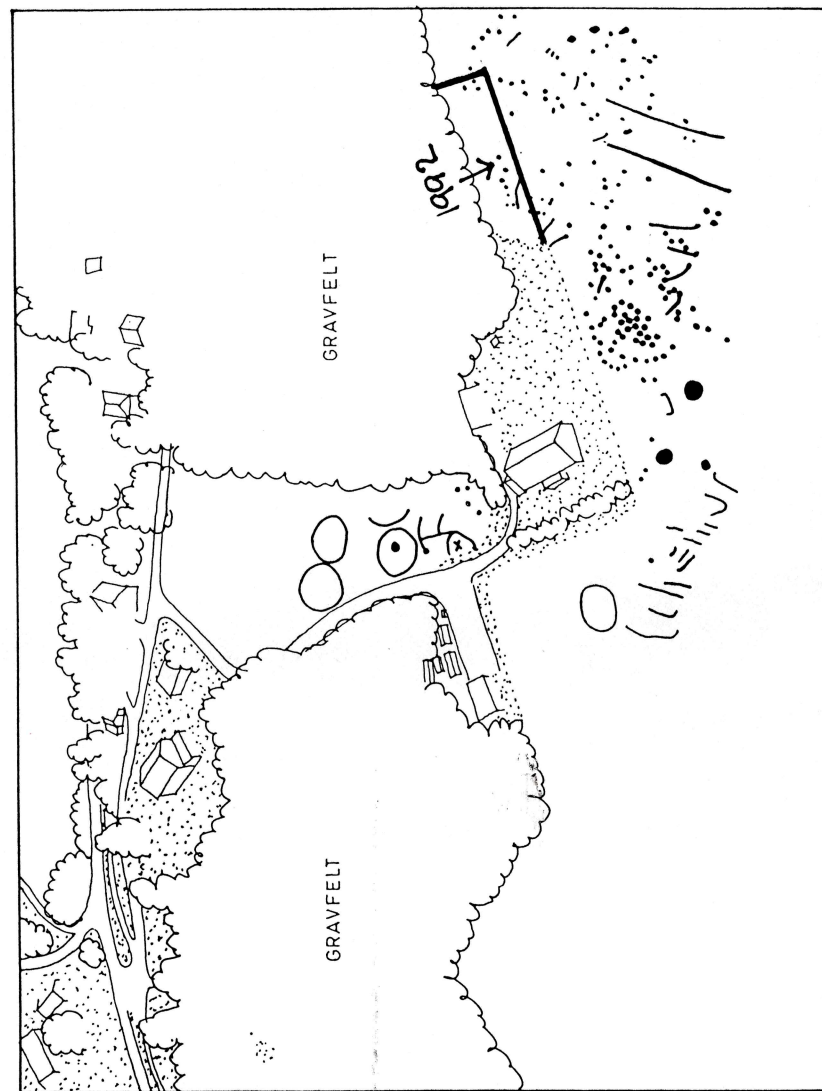

Fig. 3

Fig. 9a, b. Veien 3. På vestsiden av Veiengravfeltet ligger det en stor samling vegetasjonsspor som tegner seg som linjer og runde forhøyninger. De fleste runde forhøyningene er kokegroper, i venstre kant av bildet danner en rekke forhøyninger mønster som kan indikere at de er stolper i hus. Boplassområdet ligger på en fluvialavsetning

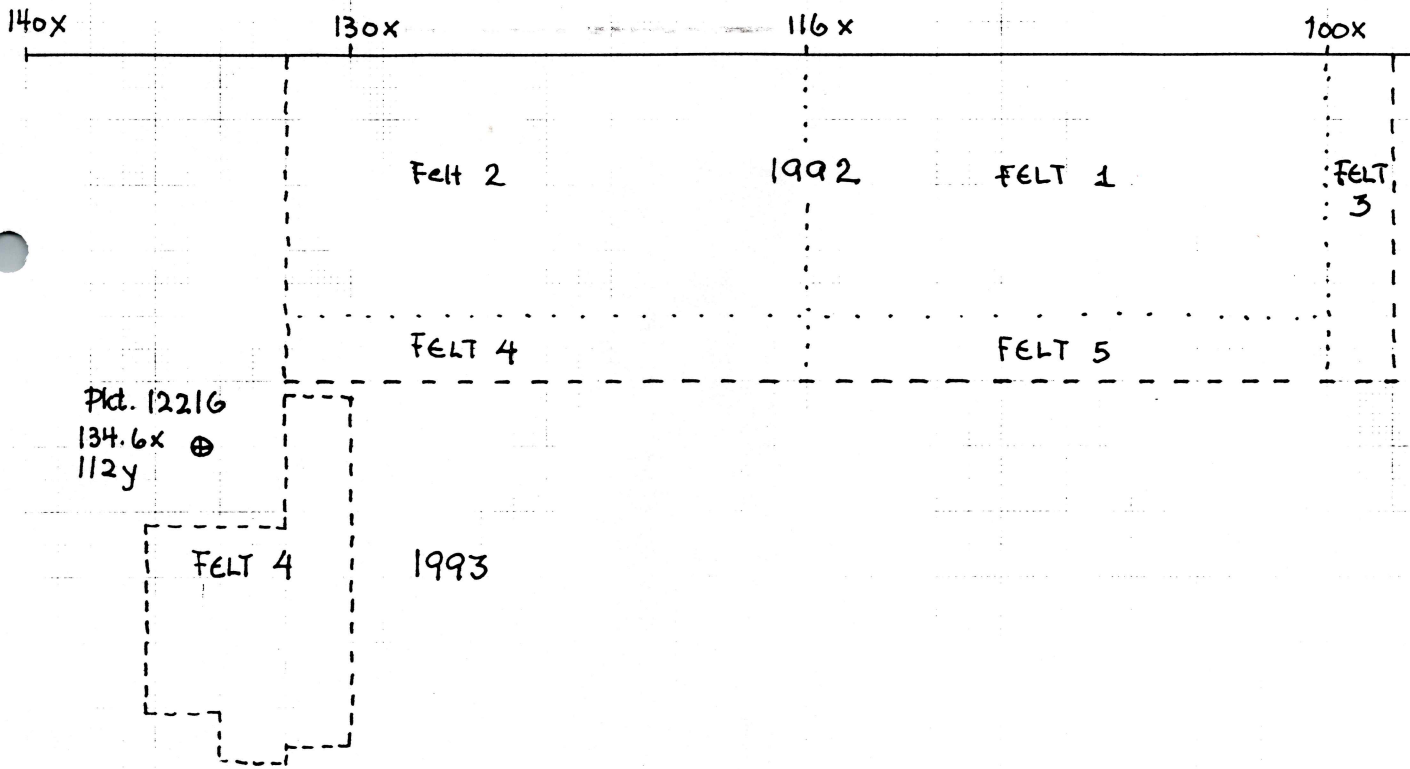

med brunjord omgitt av leirjord. De to mørke flekkene i åkeren rett vest for huset er de gamle brønnene til Bråten.

I skyggen på jordet midt på bildet, kan en se ringene som på fig. 8 er vist fra øst. Deler av lokaliteten har vært synlig ved alle overflygninger med vegetasjonsdekke.

Harald Jacobsen. Viking 1990

Pkt. 122161
⊕ 99.3x
95.3y

„Veien kulturminnepark“
Bråten 48/1, Ringenike k. Buskerud

Plantegning 1. Oversikt over undersøkte områder

M: 1:200 10 m

31. 08. 1993 Sissel Carlstrøm.

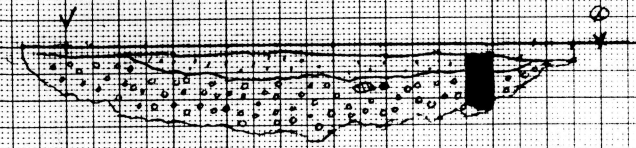
Fig. 4

	Felt 2							Felt 1									
100y ^{132x}	116x							100x									
	H	G	F	E	D	C	B	A	H	G	F	E	D	C	B	A	Felt 3
	P	O	N	M	L	K	J	i	P	O	N	M	L	K	J	i	
	X	W	Y	U	T	S	R	Q	X	W	Y	U	T	S	R	Q	
108y	CC	BB	AA	Å	Ø	Æ	Z	Y	CC	BB	AA	Å	Ø	Æ	Z	Y	
	Felt 4							Felt 5									

- "Veien Kulturminnepark" Bråten 48/1, Ringenike k.
 Oversikt over utgravningsområdet
 Inndeling i felt
 ── 2m

Fig. 5

NR. 21

- ☐ = rød sand
- ☐ = mørk sand med trekkullflekker og slag.
- = mørkebrun jord
- ⊙ = stein

NR. 25

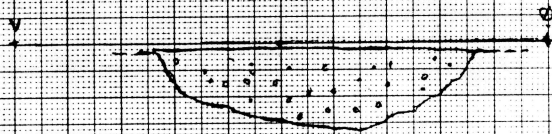
- ☐ = mørk sand med trekkullflekker
- = nedplojet matjord-flekk.

NR. 20

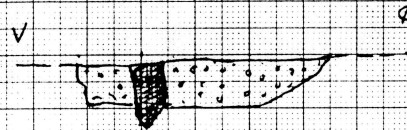
- ☐ = mørk sand med tydelige trekkullflekker.

NR. 22

- ☐ = mørk sand, sporadiske trekkullflekker (mørk utfarging, slaggene i bunnen)

NR. 23

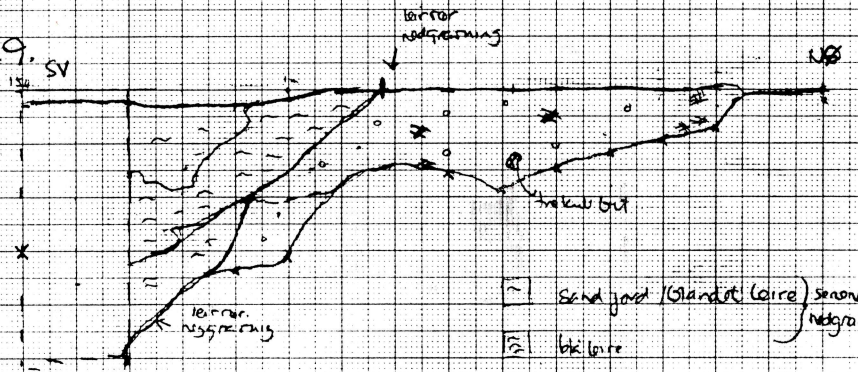
- ☐ = mørk sand m/ trekkull flekker
- = mørk brun jord (påk/stav...)

NR. 7

- ☐ = mørk sand m/ trekkull flekker

NR. 9 SV

- ☐ Sand jord (Glandot/Leire) senere nedgravn
- ☐ bk leire
- ☐ Rød/brunt sand m trekkull flekker og slag.
- ☐ mørk/brunt + sand.

ØKSEPEL pÅ STAV/PEL

OVERPLATE →

SNITT: →

VEIEN 1992

SWITTEGNING: STRUKTURER

MÅLESTOKK 1:10

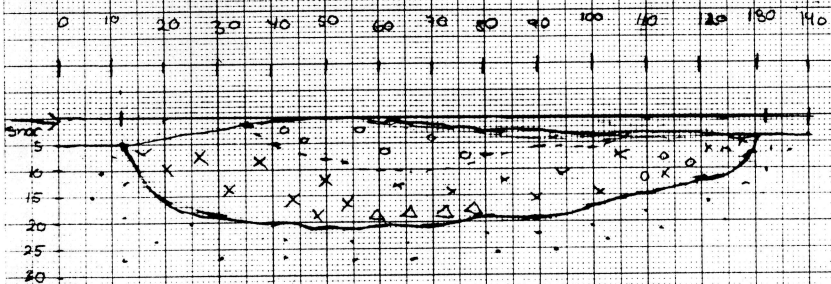
TEGNET AV MARIE RUA SØRBYE + KATHY + Nina Kunde + Ellen Løken

DATE 18.9.92

FIG. 7

Fig. 7/1

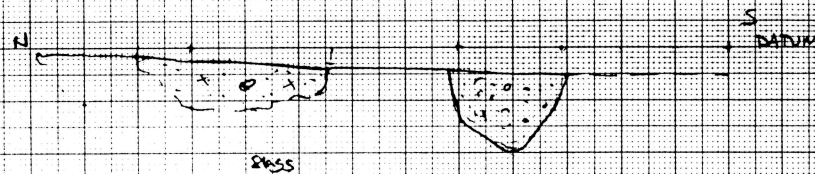
Nr. 2

- xxx kull
- AAA breite bein
- gulsand
- o° brun sand
- Veien
- Felt 2
- Nr. 2 i.
- Målestokk 1:10
- Grete Bakken 16/9-92

NR. 11

NR. 12

••• - kull med sand -
enkelt slags biter

o° = brun sand

KIEN 1992 18.9.92 KE.

Fig. 7

Nr 18

o° Mørk sand m/underkull
Pekker.

Tegnet av Nina Lunde
Ellen Lunde

KIEN 1992
MÅLESTOKK 1:10
18.9.92

Veien
felt 2
nr 7
lidsted
Målestokk 1:10

Grete Bakken 16/9-92

Fig. 7/2

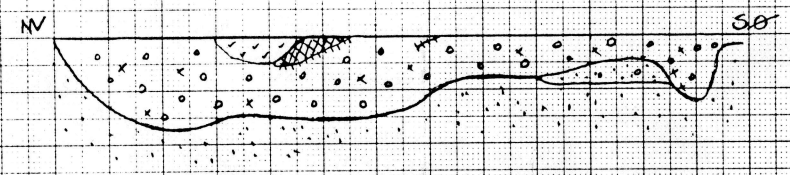
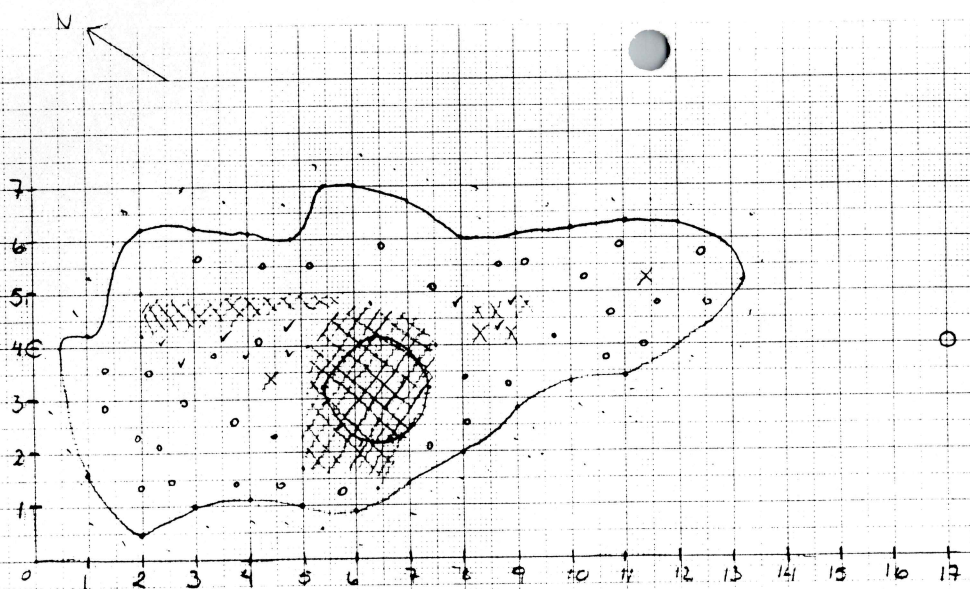

Fig. 7

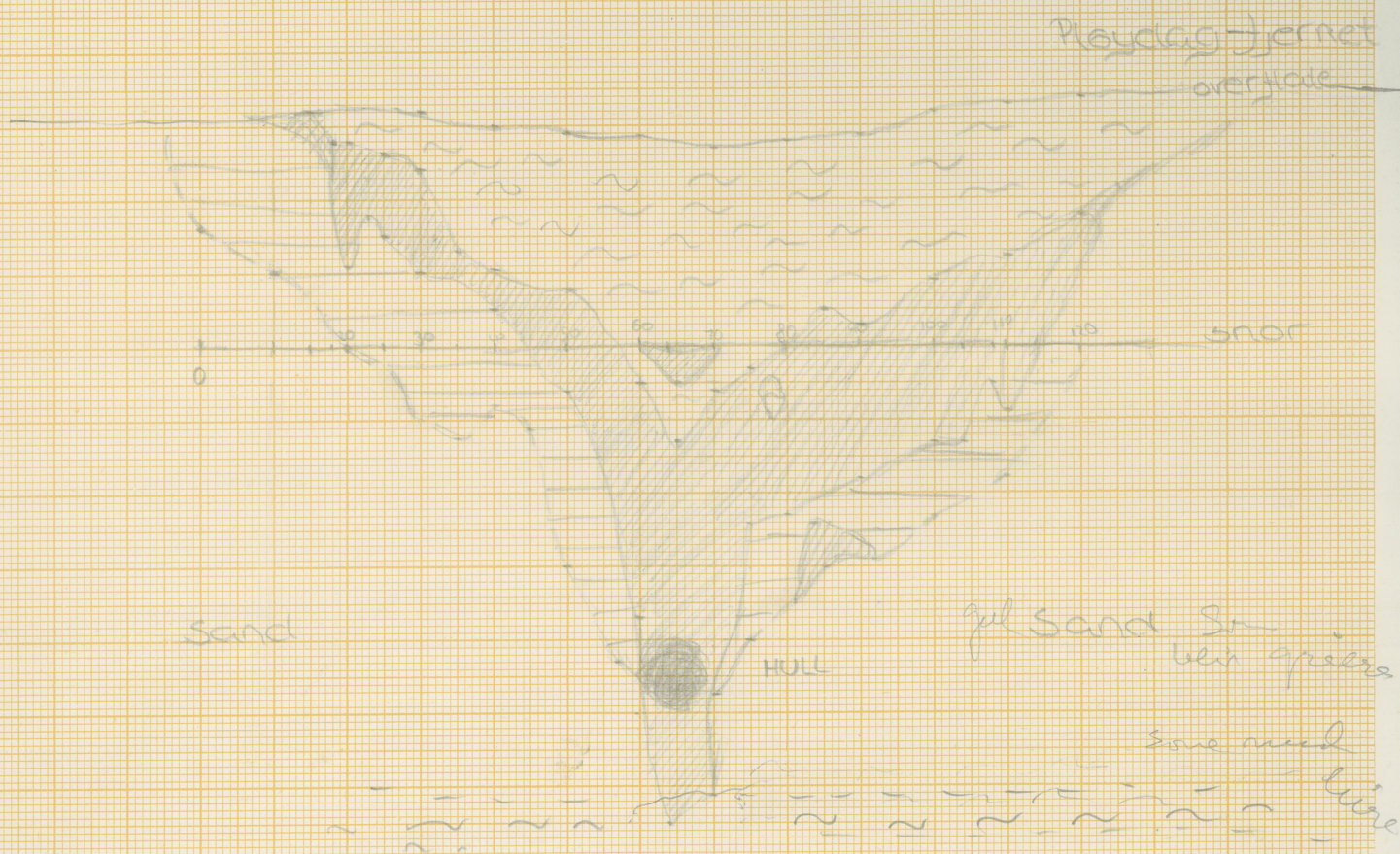
Fig. 7/3

- rød sand
- ubrent tre
- gul sand
- brun sand
- kull

VEIEN 1992
 Plantegning nr. 24 og Profiltegning 1/3. Gårstøm.
 Målestokk: 1:10
 Tegnet av Lene Lindahl, Jan Magnus Fredheim
 DATO: 18.09.92

målestok 1:10

Snitt gjennom vannledning!

- ~ - leire (blandet m/sand)
- ~ - Humus
- ≡ - regjaset sand

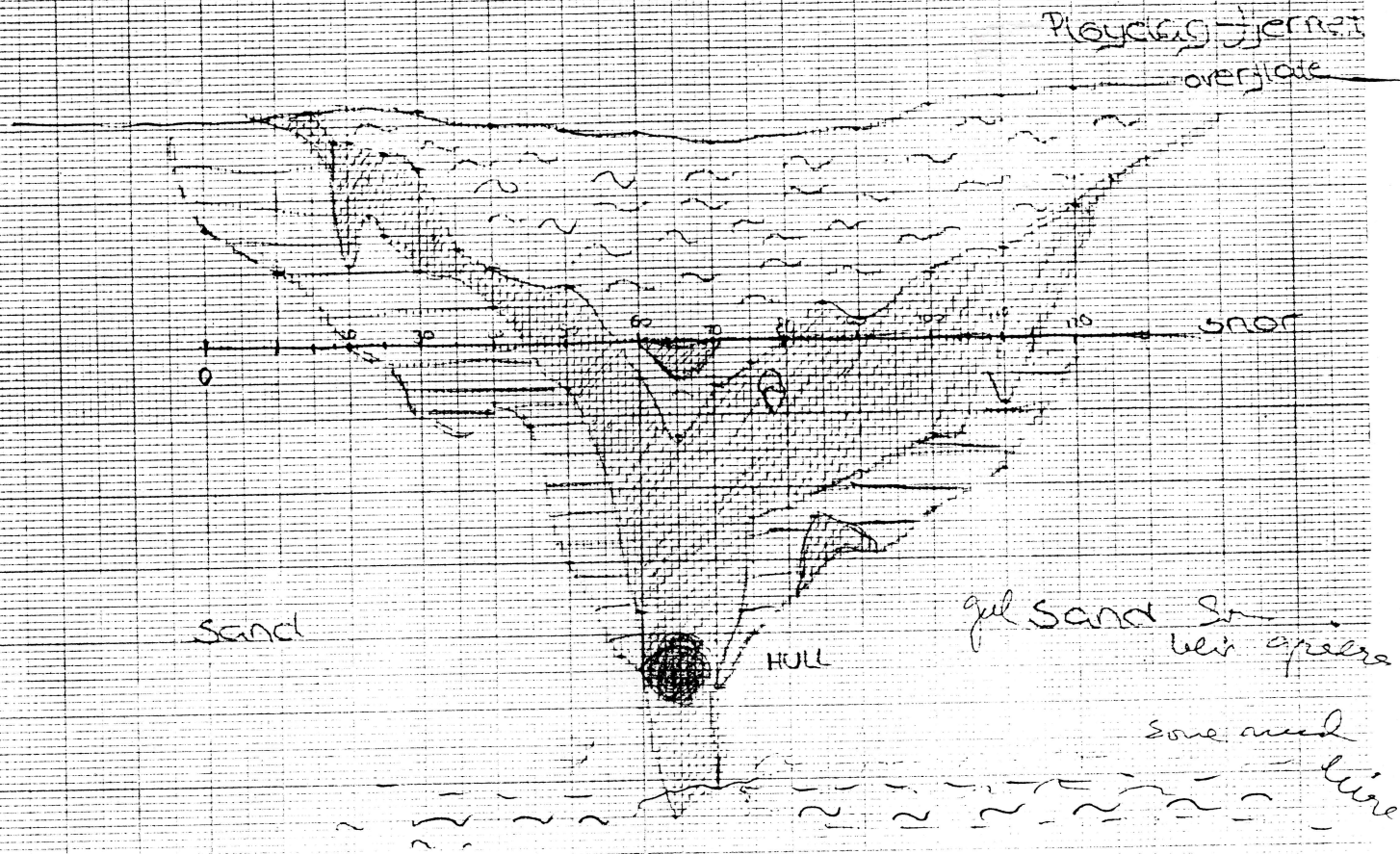
11 September 1992

tegnet av Tone Jøset
Målapp av Silje Roland

målestokk 1:10

FIG. 7

Snitt gjennom vannledning!

- ~ = leire (blandet m/sand)
- ~ = Humus
- == = rød-argill sand

11 September 1992

Jegretar Torge Holset
Målapp av Silje Roland

E.H.

540. $\frac{2}{3}$

Pilespiss R 540

Fig. 8

Oslo, 22/9-92.

Til Lil Gustafson.

Rapport over trekullbestemmelser fra Veien, Ringerike kommune,
Buskerud.

Prøve 1, Nr. 1 (Ildsted).

Det ble bestemt 30 biter. Alle var Pinus (furu).

Prøve 2, Nr. 2 (ildsted).

Det ble bestemt 16 biter (hele prøven). Av disse var 11 Pinus og 5 Betula (bjerk).

Prøve 3, Nr. 7.

Det ble bestemt 35 biter. Av disse var 34 Pinus og 1 Betula.

Prøve 4, Felt 1, Nr. 9, Ildsted (hovedpose).

Det ble bestemt 30 biter. Av disse var 24 Pinus og 6 Betula. Betula-bitene var små.

Prøve 5, Nr. 9, Ildsted (bunn).

Det ble bestemt 3 biter (hele prøven). Alle var Pinus.

Prøve 6, Nr. 9, Ildsted.

Det ble bestemt 32 biter. Av disse var 30 Pinus og 2 Betula.

Prøve 7, Nr. 12.

Det ble bestemt 7 biter (hele prøven). Av disse var 5 Pinus og 2 Betula.

Prøve 8, Nr. 20.

Det ble bestemt 4 biter (hele prøven). Av disse var 2 Pinus og 2 Betula.

Prøve 9, Nr. 20 B.

Det ble bestemt 29 biter (hele prøven). Av disse var 27 Pinus og 2 uidentifisert, ikke ved, muligens bark.

Prøve 10, Nr. 21.

Det ble bestemt 18 biter (hele prøven). Alle var Pinus.

Prøve 11, Nr. 22.

Det ble bestemt 5 biter (hele prøven). Av disse var 4 Betula og 1 Pinus.

Prøve 12, Nr. 23.

Det ble bestemt 15 biter (hele prøven). Av disse var 13 Pinus og 2 Betula.

Prøve 13, Nr. 24.

Det ble bestemt 11 biter (hele prøven). Alle var Pinus.

Helge Irgens Høeg

Helge Irgens Høeg,
Skogbrynet 21 F,
0283 OSLO

Oslo, 11/10-92.

Til Lil Gustafson.

Rapport over trekullbestemmelser av prøve fra Veien, Felt 3,
Nr. 13, Slaggeområde, Kull, 1992.

Det ble bestemt 22 biter (hele prøven). 20 biter var Pinus (furu) og 2 biter var Betula (bjerk).

Helge Irgens Høeg.

BETA ANALYTIC INC.

(305) 667-5167

UNIVERSITY BRANCH

P.O. BOX 248113

CORAL GABLES, FLA. 33124

REPORT OF RADIOCARBON DATING ANALYSES

FOR: Helge Irgens Høeg
Universitetets Oldsaksamling

DATE RECEIVED: October 21, 1992
DATE REPORTED: November 11, 1992
SUBMITTER'S
PURCHASE ORDER # _____

OUR LAB NUMBER YOUR SAMPLE NUMBER C-14 AGE YEARS B.P. $\pm 1\sigma$

Beta-57188 Veien nr. 1 1150 +/- 80 BP (charcoal)

Beta-57189 Veien nr. 2 2800 +/- 100 BP (charcoal)

Beta-57190 Veien nr. 9 560 +/- 60 BP (charcoal)

These dates are reported as RCYBP (radiocarbon years before 1950 A.D.). By international convention, the half-life of radiocarbon is taken as 5568 years and 95% of the activity of the National Bureau of Standards Oxalic Acid (original batch) used as the modern standard. The quoted errors are from the counting of the modern standard, background, and sample being analyzed. They represent one standard deviation statistics (68% probability), based on the random nature of the radioactive disintegration process. Also by international convention, no corrections are made for DeVries effect, reservoir effect, or isotope fractionation in nature, unless specifically noted above. Stable carbon ratios are measured on request and are calculated relative to the PDB-1 international standard; the adjusted ages are normalized to -25 per mil carbon 13.

VEDLEGG 2/1

beta-57188

Radiocarbon Age BP 1150 ± 80

Calibrated age(s) cal AD 889

cal BP 1061

cal AD/BC (cal BP) age ranges obtained from intercepts (Method A):

one Sigma** cal AD 780- 980(1170- 970)

two Sigma** cal AD 680-1020(1270- 930)

Summary of above ---

minimum of cal age ranges (cal ages) maximum of cal age ranges:

one sigma cal AD 780 (889) 980

cal BP 1170 (1061) 970

two sigma cal AD 680 (889) 1020

cal BP 1270 (1061) 930

beta-57189

Radiocarbon Age BP 2800 ± 100

Calibrated age(s) cal BC 976, 965, 933

cal BP 2925, 2914, 2882

cal AD/BC (cal BP) age ranges obtained from intercepts (Method A):

one Sigma** cal BC 1090- 840(3039-2789)

two Sigma** cal BC 1260- 800(3209-2749)

Summary of above ---

minimum of cal age ranges (cal ages) maximum of cal age ranges:

one sigma cal BC 1090 (976, 965, 933) 840

cal BP 3039 (2925, 2914, 2882) 2789

two sigma cal BC 1260 (976, 965, 933) 800

cal BP 3209 (2925, 2914, 2882) 2749

beta-57190

Radiocarbon Age BP 560 ± 60

Calibrated age(s) cal AD 1401

cal BP 549

cal AD/BC (cal BP) age ranges obtained from intercepts (Method A):

one Sigma** cal AD 1305-1359(645- 591) 1379-1423(571- 527)

two Sigma** cal AD 1280-1440(670- 510)

Summary of above ---

minimum of cal age ranges (cal ages) maximum of cal age ranges:

one sigma cal AD 1305 (1401) 1423

cal BP 645 (549) 527

two sigma cal AD 1280 (1401) 1440

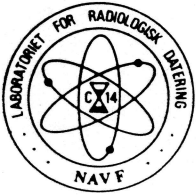
cal BP 670 (549) 510

References for dataset used:

Stuiver, M and Pearson, GW, 1986, Radiocarbon, 28, 805-838.

Pearson, GW and Stuiver, M, 1986, Radiocarbon, 28, 839-862.

** 1 sigma = square root of (sample std. dev.²+ curve std. dev.²)2 sigma = 2 x square root of (sample std. dev.²+ curve std. dev.²)

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: Fakultet for fysikk og matematikk, Sem Sælandsv. 5
7034 Trondheim, tlf. 07 59 33 10

DATERINGSRAPPORT

Oppdragsgiver: Gustafson, Lil
IAKN
Universitetet i Oslo

DF-2406

Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Materiale	Datert del	¹⁴ C alder før nåtid	Kalibrert alder	δ ¹³ C ‰
TUa-527	Veien nr.13, felt 3 Ringerike, Buskerud	Trekull Betula		1865 ± 60	AD75-225	-26.1*
TUa-528	Veien nr.12 Ringerike, Buskerud	Trekull Betula		1945 ± 55	AD0-115	-26.1*
TUa-529	Veien nr.21 Ringerike, Buskerud	Trekull Pinus		2405 ± 60	BC755-400	-26.1*
TUa-530	Veien nr.22 Ringerike, Buskerud	Trekull Betula		2520 ± 60	BC800-535	-26.1*

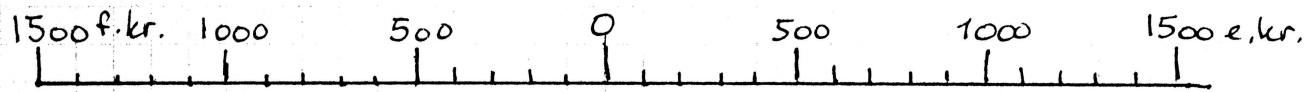
Dato: 14 MAY 1993

Laboratoriet for Radiologisk Datering

Gro Løcka
Gro Løcka

Steinar Gulliksen
Steinar Gulliksen

Bräten 48/1, Ringenike
 C-14-dateringer 1992

$\frac{2}{F+B}$

$\frac{22}{B}$

$\frac{21}{F}$

$\frac{12}{B}$
 $\frac{13}{B}$

$\frac{1}{F}$

$\frac{9}{F+B}$

kalibrerte dateringer, 1 standardavvik

tall = strukturnummer

F = furu

B = bjørk

Vedlegg

4

Rapport

Beinmaterialet fra de arkeologiske undersøkelsene fra gravfeltet på Veien/Bråten, Ringerike k., Buskerud fylke.

De fleste beina kan knyttes til to ildsteder som er C-14 datert til bronsealder og jernalder (Jfr. brev av 2/12 1992 fra Oldsaksamlingen til Osteologisk seksjon).

Før materialet ble oversendt til Osteologisk seksjon, Zoologisk Museum, UiB ble sikkert humant materiale plukket ut på Laboratorium for Fysisk Antropologi, UiO. Det øvrige materialet er nå analysert og magasinert ved Osteologisk seksjon, UiB under journalnummer J.S. 867.

Resultatene av den osteologiske analysen er:

Felt 2. Ildsted 1. C-14 datert til 780 - 980 AD.
36 gram brente bein, alle av *Homo sapiens*.

Ildsted 2. C-14 datert 1090-840 BP.
645 gram brente bein, alle av *Homo sapiens*.
Trolig bein fra kun ett menneske (ingen overlapping i beinslag).
Tykkelsen på enkelte fragmenter indikerer mann eller kraftig kvinne.

Nr 4.127128 x100-104 (trolig ytterkant av gravhaug).
0.5 gram brente bein av *Homo sapiens*

Nr. 4, såldet (trolig ytterkant av gravhaug)
0.8 gram brente bein av *Homo sapiens*. Det er mulig (men ikke sikkert) at fragmentene kommer fra et relativt ungt individ (dvs. ikke gammelt).

Felt 2 D.
0.5 gram ubrent bein. Beina er ikke bestembare, men kan meget vel stamme fra menneske.

Felt 2 Ved nr. 3
5 gram brente bein (ca. 15 fragmenter) høyst sannsynlig av menneske.

Felt 1 112 x104 (N for 7).
0.5 gram brente tannfragmenter av Artiodactyla (klovdyr), muligens storfe.

Felt 2 Q 0.2 gram (1 fragment), sannsynligvis av menneske.

Felt 2 W 0.4 gram (3 fragmenter), sannsynligvis av menneske.

Felt 1, i såld

0.2 gram (1 ubrent, 2 brente fragmenter) ubestembare pattedyr/menneske.

Felt 2, i såld

0.2 gram brente bein. 3 pattedyrbein (ubestembare) og 1 mulig menneskebein.

Struktur 20 B 0.3 gram brente bein. 8 fragmenter *Homo sapiens*. 1 frag. pattedyr ubestembart.

Felt 2 O 1 beinfragment ubestembart pattedyr/menneske.

Ettersom storparten av materialet er menneskebein er konklusjonen at de fleste (kanskje alle) ildstedene/strukturene høyst sannsynlig er graver eller deler av graver.

Bergen 3/11 1993

Anne Karin Hufthammer
Anne Karin Hufthammer

Tillegg:

Berit Sellevold, IAKN;

Ildsted 1: fragment av fingerknokkel av voksen person samt rotfragment av en jeksel fra underkjeven fra voksen person

Materialet er oversendt Zoologisk museum, Bergen

Bakken Grete Ranveig
Bakken Line
Bjørkaa Marianne
Evensen Pål Andre
Lindahl Lene

Molund Espen
Nøkleby Bjørn Tore
Ruhs Camilla
Skjærmoen Jørgen
Syvertsen Carine
Sørbye Marte Rua
Vold Kjersti

Evensen Henrik
Farmen Gunhild Johanne
Fredheim Jan Magnus
Larsen Håvard
Lilleeng Marte
Lunde Nina
Løken Ellen
Løken Mette
Sando Ståle
Skjerven Margrete

Aasheim Janna Kristine
Ambjørnrud Dag Hoel
Edvinsen Johnny
Gundersen Brede
Hofset Tonje

Krokvik Lars
Roland Silje Ask
Simonsen Heidi Golimo
Slinning Beate Elisabeth
Tangen Torbjørn
Waagbø Janne

Arnesen Morten
Berg Andreas
Bråten Jan Roar
Collins Maxine Blystad
Gabrielsen Nina
Insetviken Øyvind Lillerud
Larsen Lise Marie

Nygaard Silje Hjelset
Rode Hans Petter
Strømmen Steffen
Vikebø Silje Brenn
Wavold Elisabeth Dahle
Wenstad Nan Elisabeth
Øvergaard Camilla

PROSJEKT: UTGRAVNINGER VEIEN-BRATENFELTET 7. - 18. SEPT 1992

NAVN -----

KLASSE -----

1. HVORFOR VALGTE DU Å VÆRE MED?

2. HVILKE FORVENTNINGER HADDE DU TIL PROSJEKTET?

3. HVORDAN FALT GRAVEDØKTA UT FOR DEG: svært slitsom
 passe lett
 svært lett

4. HVA VAR DU MED PÅ?

	ja	nei	Hvis ja, hva synes du ?		
			morsomt	passe	kjedelig
a. graving med spade/krafse	☐	☐	☐	☐	☐
b. graving med graveskje	☐	☐	☐	☐	☐
c. solding	☐	☐	☐	☐	☐
d. bruk av metalldetektor	☐	☐	☐	☐	☐
e. bruk av nivelleringskikkert	☐	☐	☐	☐	☐
f. snitting av ildsted/ stolpehull	☐	☐	☐	☐	☐
g. tegning på millimeterpap.	☐	☐	☐	☐	☐
h. fortelle til besøkende	☐	☐	☐	☐	☐

5. HVA LÆRTE DU?

6. SYNES DU DET ALT I ALT VAR svært spennende og morsomt
 sånn passe
 gjør kjedelig

7. VIL DU ANBEFALE ANDRE Å VÆRE MED SENERE?

8. ER DET NOE DU VIL FORESLÅ ENDRET?

	ja	nei
a.tidspunkt for fremmøte og slutt	☐	☐
b.lengden på arbeidsøktene	☐	☐
c.organiseringen av arbeidet	☐	☐

HVIS JA, SKRIV DITT FORSLAG:

9.HUSKET DU NOE OM JERNALDER FRA INNFORINGEN I 8. KL.?

10. TAKK FOR HJELPEN!

NÅR ALLE BILDENE OG VIDEOOPPTAKENE ER KLARE, KOMMER VI SAMMEN TIL EN LITEN OPPSUMMERING. DERE FÅR BESKJED.

OPPSUMMERING SVARSKJEMA

1. Elevene valgte å være med av nysgjerrighet og interesse.
Kun en elev ville slippe unda timer.
2. Stort sett hadde de få eller ingen forventninger.
3. Gravegøtta: Svært slitsom 1 elev
Passe 34
Svært lett 6
4. a. Graving krafse morsomt 6
passe 32
kjedelig 6
b. " skje morsomt 27
passe 10
kjedelig 4
c. solding morsomt 6
passe 15
kjedelig 20
d. detektor morsomt 22
passe 11
kjedelig 0
e. nivellering morsomt 21
passe 6
kjedelig 1
f. snitt morsomt 13
passe 2
kjedelig 1
g. tegning morsomt 8
passe 3
kjedelig 3
h. fortelle morsomt 9
passe 2
kjedelig 2
5. Mange har svart at de lærte mye om betydningen av
nøyaktighet - hvordan arkeologer arbeider m.m.
6. Spannende: 20
Passe: 22
Kjedelig: 0
7. Alle vil anbefale andre å være med til neste år.
8. Endringer tidspkt. ja; 10 lengde: 10 org: 1
nei: 31 31 42
9. Husket noe. Mye: 3
Noe: resten
Ikke noe: (9) 9 c

Elevene har ikke vært helt konsekvente da de foretok utfyllingen som det fremgår av tallene. (også fravær)

RINGERIKE KOMMUNE
PLAN- OG BYGNINGSTJENESTEN

VEDLEGG 8

Lil Gustafson
Universitetet i Oslo i AKN
Frederiksgt. 3

0164/OSLO 1

J.nr.	Reg.nr.	Arkivkode	Dato
92/	92/012875		25.08.92

UTSETTING AV POLYGONPUNKT

Det er satt ut rør merket 12216 ved hjørnet av hagen - samt rør i skogen rett øst 38,39 m.

Koordinater 12216:

X = 241.845,016 Y = -27.488,705 H = 139,283

Plan- og bygningstjenesten
kartverket

P. O. Gjerstad
P. O. Gjerstad
avd.ing.

Veien Kulturminnepark 1992
Bråten 48/1, Ringebu k. Buskerud

Film 1/11 Utsikt over åkrene som skal undersøkes
mot Tyrifjorden i sør

Film 2/13 Utgravningsområdet mot øst
Struktur m. 2 t.h. (flatmarksgrav)

Film 2/10 Feet 2 mot \varnothing 50. Nr. 2 t.h.

Film 2/8 Feet 2 mot \varnothing 50, nr. 2 foran
gravhaug nr. 79 (i bakgrunnen)

Film 3/7 Utgrävningsoverödet mot ØSØ. Nr. 2 t.v.

Film 3/20
Felt 2
nr. 2
snittet,
mot SSV

Film 3/25
Felt 2
Nr. 2
snittet
(fletmerles-
grav)

Film 2/16 Utgravningsområdet mot VAV
Vannør dekket av blåleire t.h.
Halesirkel i bakgrunnen er nærliggende
gravhaugbunn

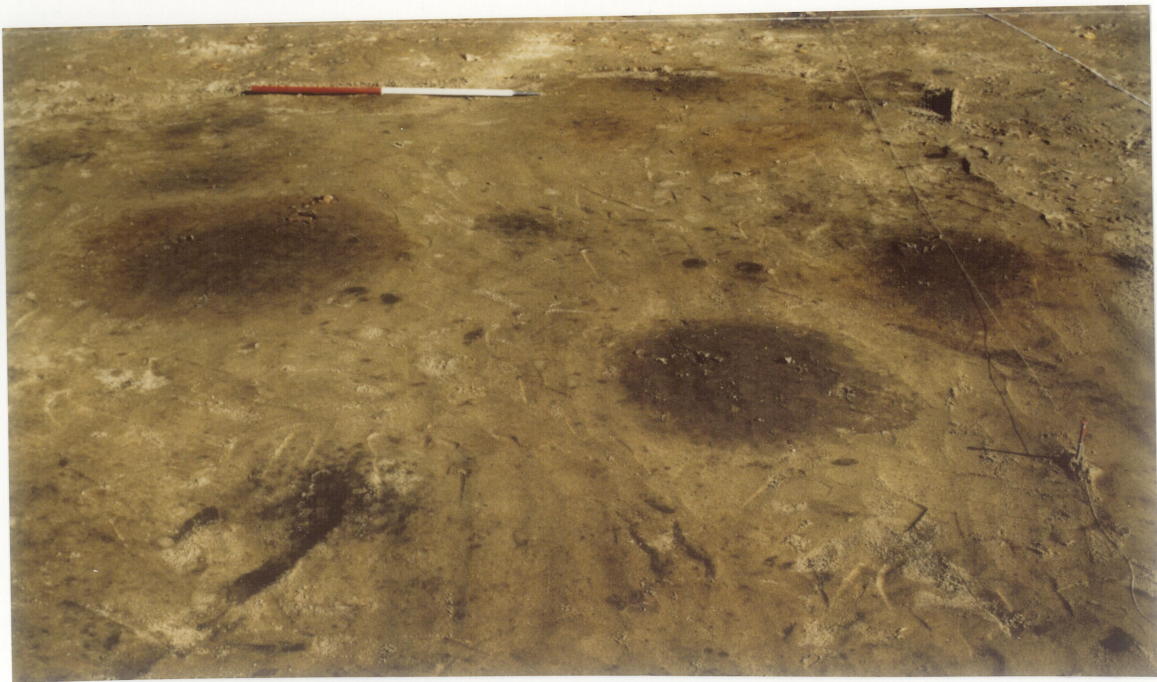
Film 3/11 Felt 1 mot SSV. i forgrunnen
t.v. vannør m. blåleire

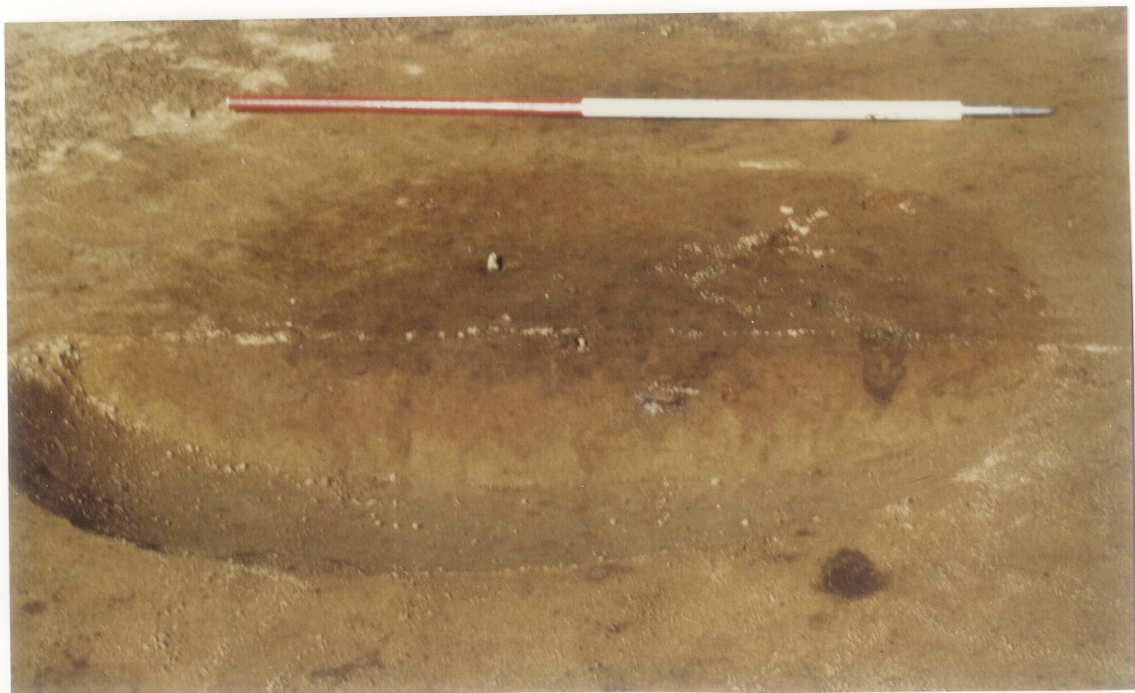
Filme 2/17 Utgravningsområdet, Felt 1
Pløstret i forgrunnen, vsmurer i
bakgrunnen

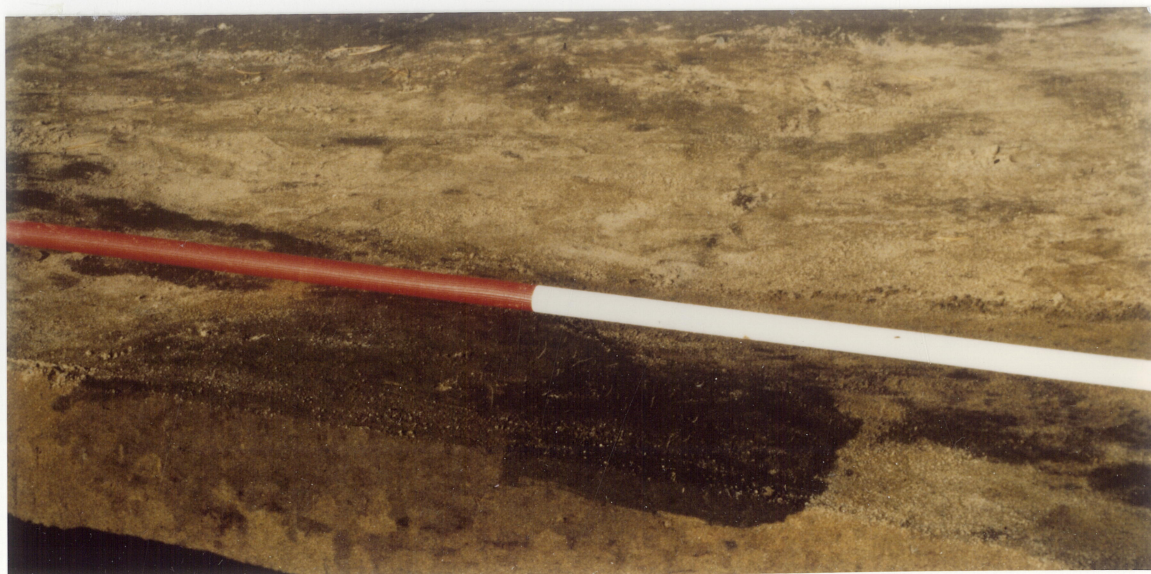
Filme 4/3 Utgravningsområdet mot UOV,
nr. 13 (slagsansamling) i forgrunnen,
nr. 11 og 12 t.v. bak

Filme 4/5
Felt 1
Nr. 21 t.v.,
nr. 22 og
23 t.h.

Filme 4/6
Felt 1
Nr. 21
Snittet

Filme 4/8
Felt 1
Nr. 25
Snittet
Det mørke
feltet t.h.
er plogspor

Film 4/10 Felt 1, snitt gjennom nr. 9 og
vanerøret (bakrest)

Film 4/15 Eksempel på snitt gjennom
nyere staur hull

Film 4/21 Pilespiss (type R540) gravet fram

Film 4/23 Oppvisning av skoleklasse på gravhaug nr. 79

Film 4/17
Snitt gjennom
vannrør

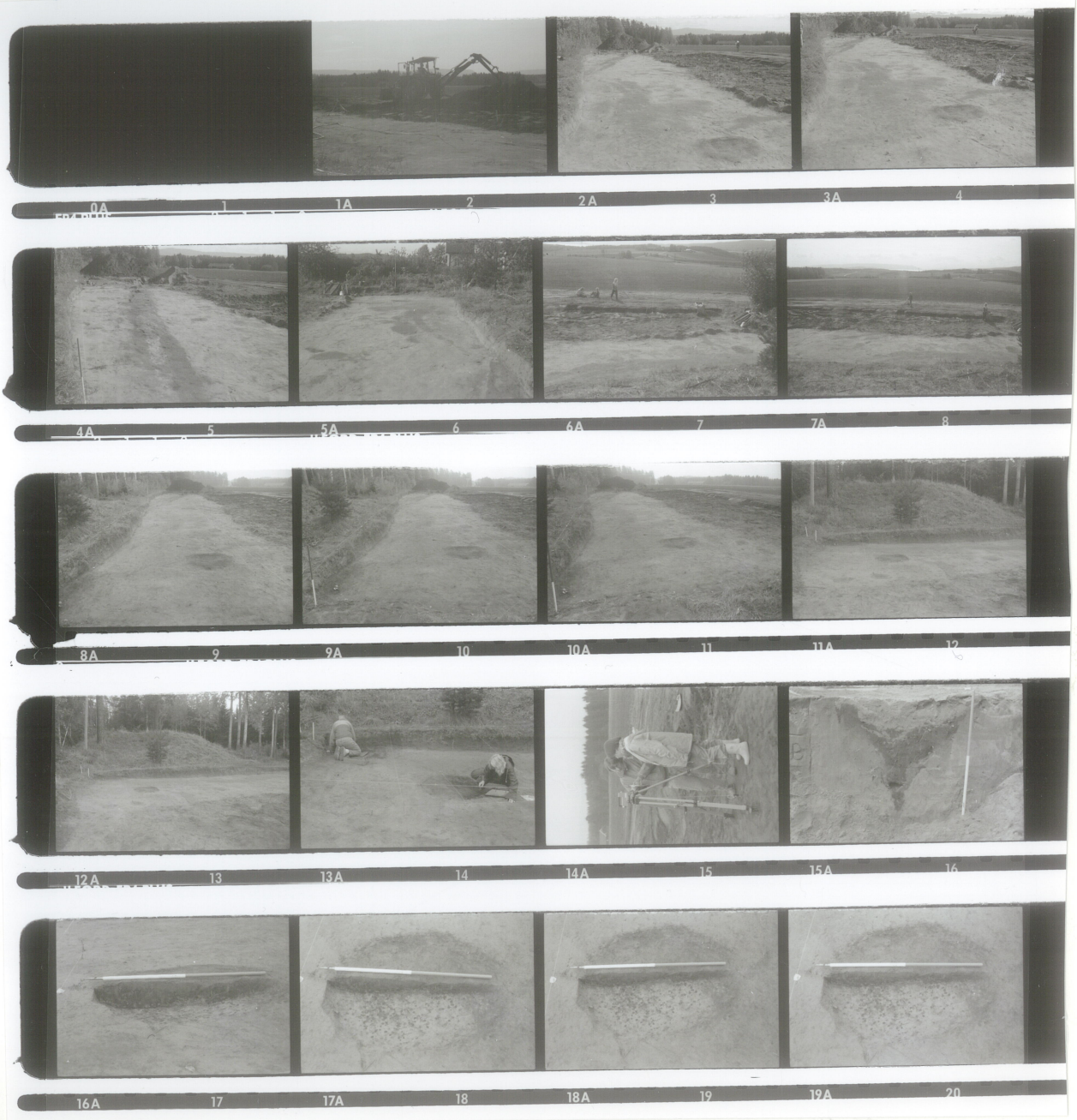

Film 4/19 Asle Oppen med bussketvist
over vannrøret

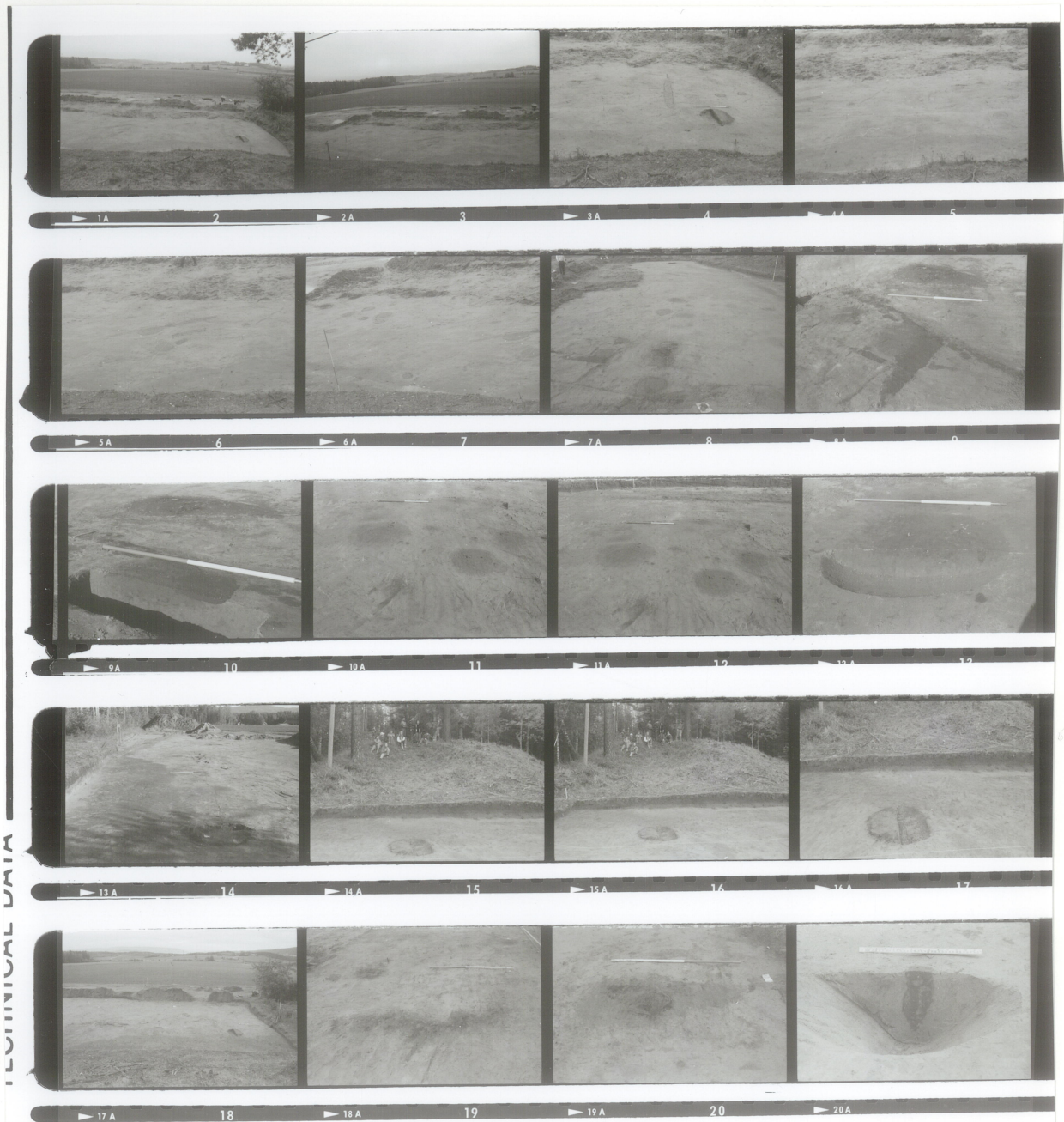

Film 1/15 Lys ring i øverste markerer
fotografens midt og
gradlinje

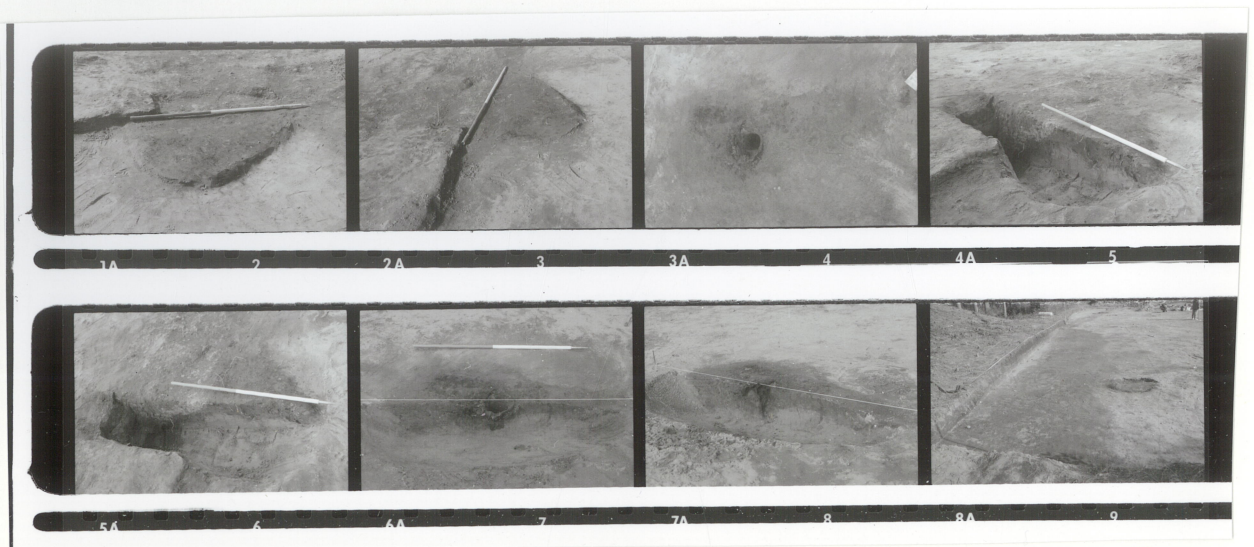
Veien Kulturminnepark
Bråten 48/1, Ringrike k., Buskerud
FILM 5

Film 6

Film 7

BETA ANALYTIC INC.

MURRY A. TAMERS, PH.D.
JERRY J. STIPP, PH.D.
CO-DIRECTORS

4985 S.W. 74 COURT
MIAMI, FLORIDA
33155 U.S.A

November 11, 1992

Ms. Helge Irgens Høeg
Universitetets Oldsaksamling
Borreprosjektet
Fredriksgt.3
0164 Oslo, Norway

Dear Ms. Høeg:

Please find enclosed the results on the three charcoal samples recently submitted for radiocarbon dating analyses. Also included is a printout of the dendrocalibrations of the dates.

Your charcoals were pretreated the same as the other materials of this sort submitted previously. They were first examined for rootlets. The samples were then given our acid, alkali, acid soakings to get out carbonates and humic acids. The following benzene syntheses and counting proceeded normally.

This work was billed in advance. If there are any questions or if you would like to confer on the dates, please contact us.

Sincerely yours,

Dr. Murry Tamers
Co-director

P.S. We are sending this letter and the date report sheet by fax in addition to regular air mail.

UNIVERSITETET I OSLO

INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, KUNSTHISTORIE OG NUMISMATIKK
FREDERIKS GATE 3
0164 OSLO

OLDSAKSAMLINGEN

Osteologisk samarbeidsgruppe
v/Anne Karin Hufthammer
Zoologisk Museum
5000 Bergen

Tlf. 02 416300
Telefax 02 411012

Deres ref.:
Vår ref.:

Oslo, 4. desember 1992

SØKNAD OM ARTSBESTEMMELSE AV BEINMATERIALE

Oversender her søknad om artsbestemmelse av brente bein funnet ved utgravninger i en åker ved det store gravfeltet på Veien/Bråten, Ringerike k., Buskerud. De fleste beina skriver seg fra to ildsteder som er C-14-datert til bronsealder og jernalder.

Prosjektet er et ledd i forvaltning og formidling av det store gravfeltet på Veien. Det er ikke midler til å finansiere artsbestemmelse, det søkes derfor om artsbestemmelse innenfor Oldsaksamlingens forskningskvote. Det skal trykkes et hefte om historien på Veien i løpet av første halvår. Det er derfor et sterkt ønske om å få artsbestemmelsene innenfor dette tidsrommet, slik at resultatene kan komme med i heftet.

Lil Gustafson
forsker

Vedlegg

Søknad om analyse av beinmateriale fra utgravningen på Veien/Bråten, Ringerike k. Buskerud

Bakgrunn

I 1992 ble det foretatt en utgravning i et ca. 30x10 m stort felt i en åker ved det store gravfeltet på Veien/Bråten. Gravfeltet består nå av ca. 150 hauger. Det ble foretatt utgravninger av en del hauger i forrige århundre som frembrakte en rekke rike funn, berømt er skålvekten med vektlodd, flere gullringer og smykker. De fleste funnene er fra eldre jernalder, da Veien må ha vært et viktig sentrum. Arkeolog H.Jacobsen har flyfotografert i området, og det er påvist vekstspor, som sannsynligvis har sammenheng med strukturer under åkerjorden. Ved utgravningen ble åkerjorden fjernet, og det fremkom følgende strukturer: 3 ildsteder, et område med slagg, flere groper hvorav bare ett sikkert stolpehull, de øvrige er utolket. **De tre ildstedene er C-14-datert:** Ildsted 1: 780-980 AD, ildsted 2: 1090-840 BP, ildsted 9: 1305-1423 AD

Utgravningen er et ledd i prosjekt "Kulturminnepark Veien", som er et forvaltningsprosjekt og et formidlingsprosjekt. Skoleelever deltok i utgravningen, og det ble organisert omvisning. Det ble også laget en utstilling i et bankvindu. Det lages nå en skjøtselsplan for gravfeltet. Det vil bli søkt om fortsatt utgravninger i åkeren.

Utgravningen ble ledet av undertegnede, som også skriver rapport.

Beinfunn

I ildsted 1 og 2 fra henholdsvis yngre jernalder og bronsealder, ble det funnet brente bein, dessuten i ytterkant av utgravningsfeltet som grenser mot gravfeltet, i et område som antas å ha sammenheng med en stor gravhaug som er overpløyd i kanten. Også i området forøvrig ble det funnet brente bein, men disse har ingen sikker kontekst. Alle beina er brente, de er sterkt fragmenterte hvite eller grå.

Beinfunnene er gjennomgått av Berit Sellevold ved Oldsaksamlingen, og bare 2 sikre fragmenter av menneske ble funnet, i ildsted 1. Dette ligger tett inntil en stor gravhaug i kanten av utgravningsområdet, og er ikke gravet ut i sin helhet. "Ildstedet" kan være en flatmarksgrav, en sekundærgrav, eller her kan være rester av utkastet masse fra gravhaugen, som har et stort krater. Noen usikre fragmenter av menneskebein foreligger fra samme gravhaugkant (nr. 4 på listen). Ildsted 2 var en klart avgrenset struktur, oval form: 1,20x0,90 m, 0,20 m dypt. Her var det flest bein, 645 gram.

De aller fleste funnene er dyrebein, og det er viktig å få artsbestemt dem, spesielt beina fra de to sikre kontekster: ildsted 1 og ildsted 2.

Det vil bli skrevet en artikkel om undersøkelsen som vil inngå i et hefte om Veien for skoleelever. Heftet skal trykkes i løpet av sommeren, og det ville være svært ønskelig om det forelå artsbestemmelse i løpet av første halvår 1993 som kunne inngå i dette.

Prosjektet er finansiert av Oldsaksamlingen, Fylkeskommunen, kommunen og skoledirektøren. Det er ikke midler igjen på årets budsjett til artsbestemmelse, det søkes derfor om å få utført denne innenfor museets forskningskvote.

Oslo 2. des. 1992

Lil Gustafson
forsker

Vedlegg: liste over beinfunn

Veien/Bråten, Ringerike k., Buskerud

Liste over beinfunn og kalk-klumper:

Felt 2. Ildsted 1: 36 gram hvite, fragmenterte brente bein. 1 tannrot + 1 fingerfragment av voksent menneske. Forøvrig trolig dyrebein

Felt 2. Ildsted 2: 645 gram hvite, fragmenterte brente bein. Trolig dyrebein.

Felt 2. Nr. 4, 27-28 x 0-1y (trolig ytterkant av gravhaug) : 0,5 gram hvite, fragmenterte brente bein. Dyr.

Felt 2. Nr. 4, soldet (trolig ytterkant av gravhaug): 0,8 gram hvite, fragmenterte, brente bein, 1 kraniebit mulig menneske, ellers dyrebein.

Felt 2 D: 0,5 gram bein, menneske??

Felt 2, ved nr. 3: 5 gram hvite, fragmenterte brente bein. Dyr

Felt 1, 12x4y (N for 7): 0,5 gram bein. Dyr.

Felt 2 Q: 0,2 gram bein. Dyr.

Felt 2 W: 0,4 gram bein. Dyr.

Felt 1, i sold: 0,2 gram bein. Dyr.

Felt 2, i sold: 0,2 gram bein. Dyr.

Struktur 20 B: 0,3 gram. Dyr.

Felt 1 B: 10 gram kalk-klumper

Felt 2 A: 0,2 gram kalk-klumper

Felt 2 K: 0,2 gram kalk-klumper

Beinfunnene er gjennomgått av osteolog Berit Sellevold som har skilt ut sikre menneskebein, funnene fra Felt 2, ildsted 1. De øvrige funn er hovedsaklig dyrebein, med noen få fragmenter mulig menneskebein.

UNIVERSITETET I OSLO

INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, KUNSTHISTORIE OG NUMISMATIKK
FREDERIKS GATE 3
0164 OSLO

OLDSAKSAMLINGEN

Zoologisk museum
v/Anne Karin Hufthammer
5000 Bergen

Tlf. 02 416300
Telefax 02 411012

Deres ref. :
Vår ref. :0305/93/LGU

Oslo, 25.mars 1992

VEIEN/BRÅTEN, RINGERIKE K, BUSKERUD
ARTSBESTEMMELSE AV BEINMATERIALE

Viser til brev av 4. desember 1992 med søknad til Osteologiske samarbeidsgruppe om artsbestemmelse av brente bein funnet ved utgravninger i en åker ved det store gravfeltet på Veien/Bråten, Ringerike k., Buskerud. De fleste beina skriver seg fra to ildsteder som er C-14-datert til bronsealder og jernalder.

Etter avtale med Anne Karin Hufthammer overleveres herved beina for artsbestemmelse.

Prosjektet er et ledd i forvaltning og formidling av det store gravfeltet på Veien. Det skal trykkes et hefte om historien på Veien i løpet av første halvår. Det er derfor et sterkt ønske om å få artsbestemmelsene innenfor dette tidsrommet, slik at resultatene kan komme med i heftet.

Vedlagt er oversikt over poser med avleverte bein, jfr. også forrige brev med kort beskrivelse av området og utgravningen.

Lil Gustafson
forsker

Vedlegg: liste over overleverte bein.

UNIVERSITETET I OSLO

**INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, KUNSTHISTORIE OG NUMISMATIKK
FREDERIKS GATE 3
0164 OSLO**

OLDSAKSAMLINGEN

**Zoologisk museum
v/Anne Karin Hufthammer
5000 Bergen**

Tlf. 22 859300
Telefax 22 859524

Deres ref.:
Vår ref.:1590/93/LGU

Oslo, 17. november 1993

**VEIEN/BRÅTEN, RINGERIKE K., BUSKERUD
ARTSBESTEMMELSE AV BEINMATERIALE**

Mange takk for rapport med beinbestemmelser fra undersøkelsene i 1992 ved gravfeltet på Veien/Bråten (undersøkelsene er innenfor Bråten gnr. 48/1).

Etter avtale med Anne Karin Hufthammer oversendes her beinmateriale fra årets utgravning innenfor samme åkerområde. Utgravningen er del av "Veien kulturminnepark" og jeg viser til søknad av 2. des. 1992 for informasjon om undersøkelsene.

Undersøkelsen er finansiert ved Buskerud fylkeskommune og Oldsaksamlingen. Da vi har et begrenset budsjett søker vi herved om at artsbestemmelsen utføres innenfor Oldsaksamlingens kvote.

Årets undersøkelser resulterte i funn av to flatmarksgraver, ildsteder og koksteinsgroper. Beinmaterialet som oversendes er alt brente bein, hovedsaklig fra de to flatmarksgravene. I tillegg er det noen få funn fra ildsteder og noen funnet uten kontekst. Sistnevnte kan være utpløyd fra flatmarksgravene.

Da vi arbeider med et informasjonshefte om Veien ville vi være svært takknemlige om det var mulig å få en foreløpig vurdering av funnene fra de to **flatmarksgravene**, spesielt følgende spørsmål: kjønn, alder, ett eller flere individ, om det er annet enn menneskebein.

Vedlagt er liste over beinfunnene.

Vennlig hilsen

Lil Gustafson
forsker